Sud

Revistă editată de
„Asociația pentru Cultură și
Tradiție Istorică Bolintineanu"

1-2-3

NR. 1-3 SERIE NOUĂ (154-156) • ANUL XVII • Ianuarie - Martie 2014
apare din anul 1996

*Publicație editată cu sprijinul Primăriei
orașului Bolintin Vale, județul Giurgiu*
www.revistasud.ro

Frida Kahlo - ***Iubirea îmbrățișează universul,*** 1949

Editorial

Cultura

Vasile GRIGORESCU

O definiție simplă a noțiunii de cultură ar putea fi dată de totalitatea creațiilor și aspectelor identitare care definesc un grup. Apartenența la grup nu este legată de calitatea de creator ci de împărtășirea acestor valori. În funcție de aceste criterii, extrem de variabile, se poate constitui o infinitate de asocieri care să poarte, totuși, numele de cultură. Una dintre aceaste variabile, ad-hoc a fost denumită cultură română și se presupune că este împărtășită de totalitatea aparținătorilor acestei națiuni. În funcție de punctul de unde se face observația, enunțul anterior poate părea fals, deoarece numărul celor pasivi cultural sau cu desăvârșire aculturali este covârșitor, prin urmare aceștia pot fi atribuiți oricărei alte definiții culturale. Pasivii și aculturalii nu constituie așadar cimentul care leagă o națiune, în cazul nostru, cea română.

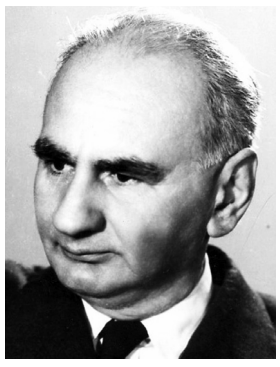
Se discută la noi, în vremea din urmă, despre coexistența a două „culturi": cultura de stat și cultura privată. Prima, reprezentată de întreaga infrastructură susținută de Stat (adică din banii statului, mulți-puțini: teatre, muzee, biblioteci, institute, case de cultură etc) și de productele ei, cea de a doua cuprinzând tot ceea ce înseamnă creație neinstituționalizată, în care se încadrează și scriitorii sau pictorii, de exemplu. Cea dintâi, nu poate fi, prin definiție, decât conservatoare, înregimentată, cu produse relativ standardizate. Nu-i negăm necesitatea. Cealaltă, independentă, fragilă, răspunde unui alt gen de nevoi estetice. În Europa vestică, cele două aspecte conlucrează armonios, în S.U.A. preponderentă este cultura privată (deși, surprinzător, americanii au o agenție pentru susținerea creației literare autohtone), iar extrema în cazul culturii de stat a fost atinsă de regimurile comuniste. Discuțiile de la noi sunt în jurul implicării (de dorit, numai financiare) statului român în susținerea culturii private. Argumentul pentru această implicare este simplu: valorile creatoare ale unui grup social se așează sub forma unei piramide. Cu cât baza acesteia este mai mare, cu atât vârful se află mai sus. Insuficienței acestei baze datorăm faptul că noi, românii, nu avem un Nobel, de exemplu, sau că Brâncuși ori Eliade au ajuns cu adevărat mari numai atunci când s-au atașat unui grup cu o bază suficient de largă pentru a-i propulsa spre înălțimi. Așadar, nu trebuie să ne temem de numărul mare de titluri apărute, de numărul mare de reviste literare sau al altor creații, ci dimpotrivă.

Implicării statului român în susținerea culturii private i se împotrivesc unii, pe care i-am putea numi pseudoculturali (cu „aere" culturale), pe motivul că nu este normal să plătești pe cineva care cercetează, scrie sau publică pentru că-i face plăcere.

Aș mai adăuga faptul că statul român, spre deosebire de altele, este obligat și din alte motive să finanțeze cultura privată. Până la instaurarea comunismului, România a avut un "sector privat" care-și avea proprii susținători, ba chiar îl sprijineau și pe cel de stat. Instituții de învățământ, publicații de cultură, colecții de artă, muzee, burse pentru cercetare etc., au fost lăsate de mari mecena, oameni cu sufletul aproape de națiunea din care se născuseră: Virgil Cioflec, Toma Stelian, A. Simu, Dimitrie Poenărescu, C-tin Șt. Bolintineanu și încă, foarte mulți, alții. Statul român le-a batjocorit voința, însușindu-și donațiile lăsate prin testamente sau legate pe care își luase angajamentul, parafat și semnat, că le va respecta. După o astfel de tristă experiență este greu de crezut că alții, prea curând, vor mai lăsa ceva sub acoperirea juridică a statului nostru. Fărâmituri numai și cu multă strângere de inimă. Și din această cauză baza culturii române este atât de îngustă, iar implicarea bugetului general este obligatorie.

Copacul simfonic

de Geo Bogza

Printre ceilalți copaci liniștiți, el părea aproape nebun
Multiplu se ridica din pământ cu zeci de brațe
Pe care exaltat le flutura în vânt.

Însuflețit era – și străbătut de atâtea fluide
Încât privirilor noastre păru un frenetic dirijor
Conducând, plin de pasiune,
Simfonia glacială a Eterului.
Incoruptibilă dimineață de iarnă cu cerul senin

Când tot universul cânta, ca o orgă de cristal
Sunetul fiindu-i atunci rostul unic, esențial.

Sub multele ramuri, fremătătoare, patetice
Totul fu muzică: întinderea lumii și durata ei
Păduri, oceane, milenii și ere, o, cum le-am auzit !
Arătând stelelor drumul, iar vremii cadența secundelor
El purta prin noi, copleșitoare imensitate,
Tălăzuirea sonoră a clipei spre Eternitate...

Oameni de lângă noi

GH. NICULESCU - BOLINTIN

pag. 8-9

Am citit despre...

Cea mai veche scriere din lume, apărută pe Valea Dunării

Florentin POPESCU

Mărturisesc că dintotdeauna m-au fascinat cărțile despre istoria omenirii, dar cu deosebire cele legate de cultura și civilizația unor popoare care au lăsat urme adânci (mai ales prin ceramică, dar și prin unelte sau scrieri) pentru noi, cei de azi și pentru cei de după noi. De aceea socot ca pe un mare noroc faptul că în urmă cu vreo treizeci de ani am avut șansa să fiu redactor de carte la o serie de volume apărute sub genericul „Culturi și civilizații" la o editură astăzi uitată aproape cu totul: Sport -

(continuare în pag. 2)

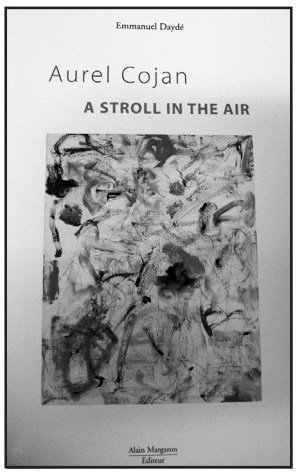
Emil Lungeanu
Poeme pag. 3

Ioana Pârvulescu:
Îi admir pe oamenii care fac capodopere din viața lor pag. 10

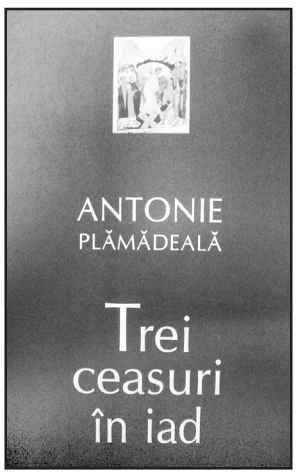
Ștefan Crudu
Comisarul Niculescu-Bolintin acuză:
Slavici, Arghezi - vinovați de trădare ! pag. 8, 9

Șerban Tomșa
Proză pag. 12

Biblioteca SUD-ului

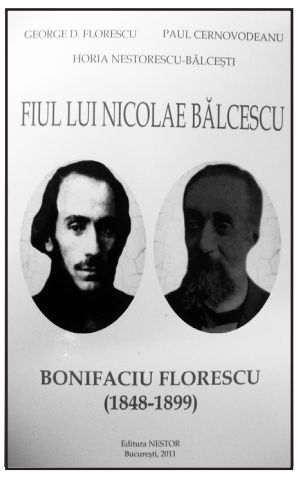
Emmanuel Daydé, ***Aurel Cojan. A stroll in the air***, Editeur Alain Margaron, Paris, 112 pagini.

Antonie Plămădeală, ***Trei ceasuri în iad***, Editura Sophia, București, 2013, ediția a patra, 344 pagini. *Cronicarul a făcut însemnările care urmează – în mare parte autobiografice – pe când se afla în iad mai întâi ca fugar și deținut la Jilava, iar apoi la munca de jos, timp de 17 ani.*

Mihai Plămădeală, ***Refugiul: deznădejde și speranță***, Editura Istros a Muzeului Brăilei, Brăila, 2012, 215 pagini. *La începutul lunii ianuarie 1950, în ziua de 11, s-a întâmplat ceva care a marcat viața fiecăruia dintre noi pentru totdeauna. În dimineața acelei zile, abătut la poarta miliținanul sectorist, Alx. Prescornițoiu...*

George D. Florescu, Paul Cernovodeanu, Horia Nestorescu-Bălcești, ***Fiul lui Nicolae Bălcescu: Bonifaciu Florescu***, Editura Nestor, București, 2011, 254 pagini. *În fundul unei curți din str. Surorilor, într-o casă mică, ascunsă de niște case mari la fața stradei, mă dusei să-mi găsesc amicul; dar în locul bucuriei lui frățești, mă întâmpină jalea nemângâiatei soții. Cu două ore mai înainte, Bonifaciu se sculase mai vesel ca oricând...*

Cea mai veche scriere din lume, apărută pe Valea Dunării

(urmare din pagina 1)

Turism. O editură care în ciuda numelui ei - ceea ce poate părea ciudat acum ! - nu publica, cum credeau (și mai cred încă unii) doar cărți de turism, ghiduri ori cărți *de* și *despre* sport, ci și lucrări de mai larg și mare interes, așa cum erau cele din amintita colecție.

Atunci, în acei ani l-am cunoscut (și am avut privilegiul și onoarea să-i fiu cel dintâi lector al lucrărilor) și pe Constantin Daniel, renumitul orientalist care ne-a dat *Civilizația Egiptului_antic*, *Civilizația asiro-babiloniană*, *Civilizația feniciană* și alte și alte studii pe care orice iubitor de istorie și cultură ar trebui să le aibă în biblioteca personală. Mai târziu, prin 2005, când printr-o altă întâmplare norocoasă am ajuns în Bagdadul califilor și al Sheherezadei, mai apoi în Babilonul afurisit de Biblie am putut să văd „la ele acasă" vestigii despre care abia dacă auzisem înainte sau citisem sporadic prin cărți.

La toate acestea mă gândeam mai deunăzi când, deschizând paginile unei reviste arhicunoscută pentru apetitul ei față de curiozitățile din toate domeniile cunoașterii, mi-a fost dat să parcurg un material în care publicația se întreba (zic așa fiindcă textul a apărut nesemnat) chiar prima pagină: „Cea mai veche scriere a lumii s-a născut pe Valea Dunării ?" și prezenta cititorilor mai multe „ipoteze de lucru" și de dezbatere în legătură cu o scriere necunoscută descoperită în zona Balcanilor (cuprinsă între „ceea ce este azi nordul Greciei și până în Slovacia (de la sud la nord) și Croația până în România (de la vest la est)".

Articolul cu pricina (pe care n-am să-1 povestesc aci) pornește de la ideea pe care o are un savant german, Harald Haarmann, potrivit căreia pe Valea Dunării, pe parcursul a două mii de ani, între 5500 și 3500 î.Hr. ar fi existat cea mai veche civilizație, mai veche și decât cea a Sumerului, locul unde un alt savant, S.N. Kramer crede (cum bine și exact a și argumentat-o în urmă cu mai multe decenii) că „a început istoria lumii".

Se știe că în vara anului 1961 arheologul Nicolae Vlassa a descoperit celebrele tăbliță de la Tărtăria Gura Luncii (județul Alba), artefacte care de atunci încoace n-au contenit să fie un fel de „măr al discordiei" între arheologii din toată lumea. Este vorba de trei tăbliță aflate într-un mormânt și care conțin o scriere total necunoscută până acum. Tăblițele cu pricina - datate cu aproximație în jurul anului 5500 î.Hr. - conțin incizate în lut semne ale unei scrieri pe care amintitul Haarmann o consideră a fi cea mai veche din lume.

Dimpotrivă, alți istorici și lingviști cred că n-ar fi vorba de oarece cuvinte și litere, ci numai de semne grafice, fără o semnificație lingvistică, chiar dacă astfel de tăbliță, cu incizii asemănătoare s-au descoperit în mai multe situri arheologice de-a lungul regiunilor din Valea Dunării.

De vreme ce prin metode comparative (Carbonul 14 nefuncționând în acest caz) s-a ajuns la concluzia că tăblițele de la Tărtăria ar data cam de pe la 5300 î.Hr. în timp ce suratele lor din Mesopotamia datează doar de pe la 3500-3300 î.Hr. - ceea ce, în mod firesc, conduce la concluzia că „Istoria s-a născut în Balcani" și nu la Summer. Asta până când cine știe ce alte descoperiri nu vor demonstra altceva...

Evident, citind toate acestea n-am putut să nu mă gândesc și la cât de revoluționară ar fi într-o zi descifrarea acestor scrieri dacă, într-adevăr, e vorba de o limbă încă necunoscută. Poate mai revoluționară chiar și decât descifrarea hieroglifelor, în urma căreia s-au deschis larg și nebănuite ferestre către lumea de acum câteva mii de ani, în vreo necropolă ascunsă încă în solurile de pe Valea Dunării nu se vor fi aflând și ceva tăbliță pe care și-au lăsat fructul cugetării și al poeziei lor îndepărtații locuitori ai acelor meleaguri.

Și cine știe dacă, aflându-se asta, nu numai cultura în general ci și literatura în special nu-și vor împinge pașii de început cu câteva milenii mai încolo decât azi ?

Iată, în adevăr, o frumoasă temă de meditație pentru noi toți, pentru oamenii de cultură și pentru scriitorii din România și din Europa...

BOLINTIN - Istorie în imagini

Avionul de zăpadă, 1966, autor Costică "Popâinac"

Omul de zăpadă, 1969, autor Costică "Popâinac"

***Pobeda* de zăpadă de pe Boiereasca**

Emil Lungeanu

SCRISOARE

Știu, voi pleca la fel cum am venit.
Fără bagaj, fără bilete, fără toate.
Doar stelele un pic mișcate
și-un gol rămas, plus-minus infinit.

Știu, va mai fi o vreme încă fum,
scaunul va mai scârțâi din când în când
și, un moment de reculegere păstrând,
între etaje liftul s-o opri din drum.

Apoi, pendulele vor reporni treptat
și licăririle orașelor în noapte
ca și cum nu s-ar fi-ntâmplat.

Doar peste ani abia, mângâind vreo carte,
poate ți se va face dor și-o să mă cauți
dar eu atunci voi fi deja departe...

MANDYLION

(sonet în amfibrah)

Mai ține-mă-n brațe o clipă
la fel ca pe un muribund,
când zorii se întrepătrund
cu noaptea și steaua-i risipă.

Mai ține-mă-n brațe o clipă
așa ca și cum mă scufund,
pe gât să-mi rămână profund
a ta imprimată aripă.

Surâsu-ți rămână arsură
pe pieptul țipând ca o turmă
strivit de-a ta dulce tortură,

a palmei brutarului urmă
păstrată-n a pâinii sculptură.
Mai ține-mă, dorul mi-l curmă !

CE ESTE POEZIA ?

Ce este poezia, nu se știe.
Câte păduri tocate în zadar !
Biblioteci întregi umplute doar
cu-aceeași găunoasă teorie.

Material didactic ? Ce prostie !
Niște ologi în marșul literar
ce nici cu piciorușele măcar
n-au scris în viața lor o elegie.

Cum deci ți-ar fi de-ajuns savanteria
s-o scoți la capăt vreodată ?
Ne-a mai rămas doar tautologia,

doar definirea ostensivă, iată:
mă uit la ochii tăi de ciocolată
și-atunci pricep ce este poezia.

SINGUR ÎN NOAPTE

Singur în noapte ca-ntr-un tânăr mormânt
rătăcind după tine, căutându-te-n Lună...
Dar în parcul pustiu nu e nimeni să-mi spună,
numai stelele scârțâie clătinate de vânt.

Și mi-e frig ca și cum încă nu te-ai născut,
un copac iau în brațe și îți simt pulsând sânii...
Scânteiază orașul răscolindu-și tăciunii
și mă-ntreb de-i sfârșitul ori nici n-a început.

Și tot strig după tine încercând mii de nume
și tăceri tot probez, fel și fel de mărimi
dar zadarnic îmi caut pereche în lume

rămân singur în noapte, ca Adam pe Pământ
în gol gata să cadă și coasta să-și sfărâme
solid asigurată la firma Celui Sfânt.

ABRACADABRA

Nu pot să merg pe apă precum Isus ori Angel magul
nici prin sticla vitrinei nu pot să trec fără s-o sparg
nu știu să fac Statuia Libertății să dispară-n larg
ca David Copperfield sau Moise cu toiagul.

Nu pot să fac dintr-o eșarfă un trandafir
nici hocus-pocus dintr-o turmă un popor
nu știu pe un covor persan să zbor
nici pe un pat de cuie să dorm ca un fakir.

În schimb, pot să te strâng în brațe fără să te-ating
și-un lung roman de dragoste să-ți scriu pe gură
ba chiar și soarele cu lacrimi pot să-l sting

pot arta culinară s-o public ca literatură
cu copyright pe gustu-ți de cireașă-amară,
iar cu un vers pot face durerile să-ți moară...

DOCTORE, IAR MĂ DOARE O CARTE...

Doctore, iar mă doare o carte...
Te conjur, cruță-mă odată de tortură,
Fă-mi cinste o cinzeacă de-anestezic
Și-apoi retează-mi-o dintr-o lovitură !

Destul ce-am pătimit venind pe lume,
Ce blestemat soroc mi s-a fost dat,
Ce cosmic frig m-a luat din prima noapte
Când de al maicii trup m-ai dezbrăcat.

Nu-i pentru aste vremi literatura,
Te uită-n jur ce impostură și palavre,
Azi orice eunuc lasă gravidă editura
Și-n capul mesei rod condeiul niște javre.

Hai, doctore, de chinuri mă scutește,
De al meu Pegas n-aibă parte hipodromul,
Destul țiganca-n palmă că-mi citește
Povestea acelei specii dispărute, Omul...

CÂNTEC DE PAHAR

Eu mor, tu mori, el moare, toți câți am fost sub soare,
până când singur vântul s-o da în balansoare
și nimeni n-o rămâne din cei ce au cuvântul
s-audă-atunci a liniștii detunătură mare.

Eu mor, tu mori, el moare, până când perimată
această conjugare cădea-va în uitare
în noile gramatici rescrise de motoare
și moartea însăși scoasă va fi din dicționare.

Dar pân-atuncea pruncii mai au destul a plânge
că nu-și au mamă iarba livezii sau vreo floare
de-apropierea coasei complet neștiutoare.

Dar pân-atunci mai doare de-atâta-asemănare:
eu mor, tu mori, el moare... Mai toarnă deci, băiete,
soluție calmantă în rana din pahare !

Scorpionul îndrăgostit

Victoria Milescu

Cu siguranţă, domnul Vali Niţu (n. 12.XII.1952, Ungureni, jud. Dâmboviţa), şef de serviciu la Primăria municipiului Târgovişte, Doctor în Ştiinţe Economice, vicepreşedinte al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, fondator al ziarului *Impact*, scrie poezie şi proză demult, altfel cum s-ar explica numărul mare de cărţi apărute în cascadă din 2008, începând cu *Trăgând înapoi o noapte*, după care au urmat alte 15 cărţi. Poate autoexigenţa l-a reţinut să nu publice decât după vârsta de 50 de ani, poate acum a venit ora astrală a împlinirii sale, care nu are nimic de-a face cu vârsta biologică, fiindcă ceea ce scrie Vali Niţu poartă amprenta unei tinereţi dezinvolte, pe alocuri chiar juvenile, cu o receptivitate maximă faţă de iubire, cu multiplele-i faţete, mai mereu pe fundalul unei naturi generoase în preschimbările ei generate de trecerea imuabilă a anotimpurilor şi deci a unui timp fericit şi prielnic unor sensibile filosofări.

În recenta sa carte, *Sentiment de noiembrie* (Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2013), regăsim acelaşi autor etern îndrăgostit dar şi dezamăgit, visător dar şi lucid trecând pe bulevardul toamnei vieţii pe care frunzele cad precum cuvintele, unele sfioase, altele amare rostite din timiditate, discreţie ori sentiment al zădărniciei. Poetul descrie, rememorează, analizează iubirea în provocatoarele ei ipostaze, fiind când erou, când victimă, fiinţa asupra căreia se revarsă atenţia şi afecţiunea sa fiind o femeie „înfricoşător de dragă", „o femeie frumoasă / Cât libertatea unui cuvânt", o „femeie din vis", pe care o poate întâlni tot în vis, uneori ludic, alteori melancolic. Vali Niţu este însă un visător care nu pierde total contactul cu realitatea, fiindcă ceea ce se întâmplă în jur vine să pigmenteze, să aducă un plus de sugestie speculativă cadrului liric din care se ridică uşor aburul unor versuri delicate, aproape pudibonde. Astfel, ceea se pierde din ardenţa senzuală se câştigă prin implantul realist al unui cotidian, unde banalitatea distrage, subminează, disipează până la rarefierea albă – rezultantă a tuturor opţiunilor trăite sau netrăite. De la copertă până la ultimele poezii predomină albul, culoarea preferată, obsedantă sau culoarea fără culoare a sufletului: „ecoul alb", „izvoarele albe", trilogia albă" etc. Albul e cultivat insistent, scontând prin efectul repetitiv crearea unei imagini glaciale, imaculate, cu trimitere spre puritatea unor sentimente neîmplinindu-se tocmai din neputinţa de a ieşi din captivitatea lor abstractă, ideală: *într-o gară albă / o femeie albă / cu degete lungi şi lumini albe / peste fiecare trecere de cale ferată / o pasăre albă / o noapte albă / şi eu ca o plutire a unor solzi incolori* (din *plutire ireversibilă*). Albului i se asociază tot o culoare din zona spiritualităţii, albastrul: *trec zâmbind / la braţ cu gândurile albastre* etc.

Prin întreaga carte circulă insidios un *scorpion alb*, cunoscut de fapt din cărţile anterioare, alias poetul, născut în zodia Scorpionului, ce-i domină totemic poezia, destinul. „Scorpionul din pragul alb" devine subiect de autoironie, autoanaliză, autoflagelare uneori. E copleşit în egală măsură de iubire şi nostalgie. Iubirea-i se etalează „pe portativele dimineţilor de noiembrie", are „parfum de septembrie" şi „plouă cu sentimente în octombrie". Iubitei „cu priviri flămânde" îi propune: „foloseşte-mă fără milă", în jocul unei cruzimi ce zâmbeşte cu îngăduinţă. Cuvintele sunt aşternute prudent, fără schilodiri de sensuri, în asocieri uneori candide, „ude pe coala vieţii", de ploi, de lacrimile rememorărilor ce alimentează aproape întregul corpus al cărţii. Sentimental fără complexe, poetul îşi devoalează dorul, dorinţa cu o dezarmantă sinceritate: *îmi e atât de dor să îmbrăţişez / femeia ca un ţărm*; *îmi e atât de dor de mâine*; *îmi e atât de dor / de parcă nu ar fi fost niciodată / atâta linişte*; *îmi este dor de zodia pereche / de trupul ei uitat* etc. De aici până la un ecou de romanţă nu mai e decât un vers: *Atât de singur / şi totuşi, atât de împreună*. Iubirea, prin capriciile ei autumnale, configurează materia poeziei care se ridică deasupra tuturor patimilor şi amăgirilor, rămânând singura consolare, singura stea fixă şi cea care contează în viaţa „scorpionului singular": *eu rămân sufletul unei poezii / la ceas aniversar / noiembrie*. Şi totuşi, *Sentiment de noiembrie* degajă un sentiment de optimism, de trăire nonşalantă a tuturor ofertelor vieţii. Volumul este un dar pe care autorul şi-l face sieşi la împlinirea a 61 de ani, sau 61 de ecouri ale vârstei sale, privind cu nostalgie înapoi şi cu iubire înainte.

Vicenţia Vara: *Alter-ego cu flori galbene*

Editura RAWEX COMS, Bucureşti, 2012

Tatiana RĂDULESCU

O creangă de aur este / sufletul meu / încărcat de suspine / ca de rodii prea coapte. Prinsă de vremea hoinară, floarea grăbită de fruct se desface.

Scriitoarea Mariana Ionescu desfăşoară în paralel cu activitatea de elaborare a unor proze sofisticate o poetică prin care îşi asumă o nouă identitate: Vicenţia Vara. Alegerea în sine a pseudonimului apare în consonanţă cu viziunea sa despre poezie ca modalitate de purificare a sufletului prin ritualuri succesive, jocuri de rol atent elaborate/încifrate ca şi prin acrobaţii diurne.

Catharsisul ca efect estetic nu mai presupune în cazul său confruntarea eului cu sentimentele de groază şi milă, raportarea acestuia la stări limită, întrucât Vicenţia Vara vizează alte repere. Ar fi în primul rând psalmul ca specia şi atitudinea de psalmodiere cu bucurie sfioasă către divinitate, precum în cântecul treptelor, apoi jurământul de înnoire a firii, de statornicire în eternitate a sufletului.

Doar chipul meu sinucigaş se azvârle în / apa otrăvită de vreme a oglinzilor, / vrând să înece tinereţea fugară, / cu glezne transparente şi subţiri, / ca un vânt de primăvară / murmurând cântece.

Doar chipul supus vremii / ascunde o creangă de aur / încărcată de suspine / ca de roade prea coapte. Amăgit de vremea hoinară, / fructul, de floare, cu greu se desparte. (*Creanga de aur*, p. 84.)

Fiecare poezie a ei abordează problematica sufletului ca dar ce se cere păstrat, înnobilat continuu, în lumina unei conştiinţe treze. Înzestrată cu posibilitatea de a plasticiza ideile în conformitate cu tema aleasă, Vicenţia Vara proiectează scenariile sale în peisaje paradisiace, onirice, matinale, crepusculare. Nu pot să nu fac referire în cazul imagisticii şi al tonului său incantatoriu la modele precum Emil Botta sau Magda Isanos. Graţiosul se detaşează pe fondul elegiei şi în cariera ei lirică se observă deopotrivă unitate în planul simbolurilor, dar şi trecerea de la limpezimea discursului la o aglomerare a figuraţiei. Este cazul concret al plachetei ce face obiectul prezentării de faţă, ***Alter ego cu flori galbene***.

Pentru exemplificare, floarea galbenă floarea de iasomie, pasărea de aur, măiastra basmelor româneşti consună cu simbolul druidic al *crengii de aur:* Eternitatea.

Argintul ca atribut al lucrurilor neperisabile şi pure subliniază apariţia îngerului, apa vie ca sânge vital al universului precum şi zona astrală.

Ritualurile de purificare implică prezenţe menite să împartă cu omul ceva din greutatea existenţei terestre, să îl sprijine în fragilitatea sa.

Alături de înger, sora geamănă de dincolo, învăluită în flori de iasomie, anunţă veşti apocaliptice, astfel încât cea rămasă pe pământ să-şi cultive menirea cu un plus de implicare: *eu cu iubirea luminez*.

Situarea plachetei ***Alter ego cu flori galbene*** diferă de cea iniţiatoare în cariera lirică a autoarei, ***Umărul de argint***. Dacă prima era epurată, cu o sintaxă poetică mai simplă, placheta actuală apare mai dinamică/diversă în organizarea scenariilor şi în figuraţia simbolică, saturată în imagini. Pentru a limpezi lucrurile şi a oferi o cheie de lectură a acestei cărţi, autoarea a aşezat ca prim poem *Pururi tânără*, cu referiri la *Oda în metru antic*, iar în final dipticul *Bucură-te* şi *Cu iubirea aproape interzisă*, poeme ce trimit într-un mod personal la textul nou testamentar al *fericirilor*:

Bucură-te pentru întristarea ta / - murmură pasarea măiastră cu voce de stea - / căci fericiţi vor fi cei ce astăzi plâng. / Mâhnirea ţărânei umple sângele vieţii celei vechi, / bea şi împărtăşeşte-te cu vinul amărui / al vremii visând veşnicia în care / se topeşte arama timpului şi se împrăştie firea / alte vieţi neîncetat semănând. / Bucură-te, murmură steaua...(*Bucură-te*, p. 88).

În cuprinsul actualului volum *rostirea numelui* apare de 2-3 ori. Titlul are în vedere condiţia adamică a omului în prezenţa lui Dumnezeu, demnitatea originară de a numi prezenţele din jurul său, după care există rostirea propriului nume ca asumare a destinului individual, ulterior apărând sugerată şi posibilitatea de a încerca să ghiceşti numele îngerului tău păzitor.

Copilul de argint al viselor mele / vorbeşte o limbă veche, din ani bătrâni, / strigă pe nume păsările, animalele, plantele / ca să le trezească în altă viaţă / din somnul vieţii acesteia cu vorbe schimbate, / ca să le aducă pe tărâmul soarelui verde, / acolo unde lumina harnică îmbălsămează / cu tinereţe veşnică sângele lumii. (*Strigarea numelor*, p. 83).

Pentru poeta contemporană Vicenţia Vara, chiar dacă *eul este un altul*, în consonanţă cu ce au gândit Baudelaire sau Rimbaud, Tudor Arghezi însuşi, el nu este demn de ura ci, dimpotrivă, de jubilaţia într-o nuanţă melancolică, poate pentru că nu poate să epuizeze darurile existenţei, orizonturile perceptibile şi vaste. Eul participă la festinul existenţei, floarea, creanga de aur îi protejează integritatea, echilibrul, în egală măsura îi oferă acestuia accesul la cunoaşterea abisală. Numai că scriitoarea cenzurează această latură cu prudenţă. Cunoaşterea abisală nu mai ţine de esenţa senină a discursului liric, ci sondează/relevează o natură gravă pe care Vicenţia Vara refuză să o aşeze în centrul preocupărilor ei poetice.

Scriitoarea Mariana Ionescu a studiat într-o primă fază a formaţiei sale de critic literar, latura onirică a prozelor lui Tudor Arghezi în planul literaturii române. Umorul fabulos, umorul negru, fantasticul au făcut obiectul tezei sale de doctorat, densă în referinţe de domeniul teoriei literare, al esteticii.

Pe de altă parte ea este o cititoare a psalmilor, scriind ea însăşi unul în volumul *Umărul de argint*. Din aceasta perspectivă, ea optează cel puţin în lirica sa pentru cuvintele care purifică chipul dureros al lumii, indicând de la un scenariu la altul, zone de scânteieri paradisiace, cu prezenţe neperisabile, graţie înţelepciunii, clarviziunii, iubirii.

Profesionalismul Marianei Ionescu – Vicenţia Vara după experienţa ei poetică a fost apreciată de personalităţi precum Irina Mavrodin, Victor Sterom, Ovidiu Munteanu, Victoria Milescu, Ion Roşioru, Florentin Popescu, Geo Vasile şi rezultă chiar din opţiunea autoarei de a se dedica versurilor la sfârşitul şi nu la începutul carierei sale. Exact aşa cum gândea şi afirma Verlaine: *Car tout le reste est littérature*.

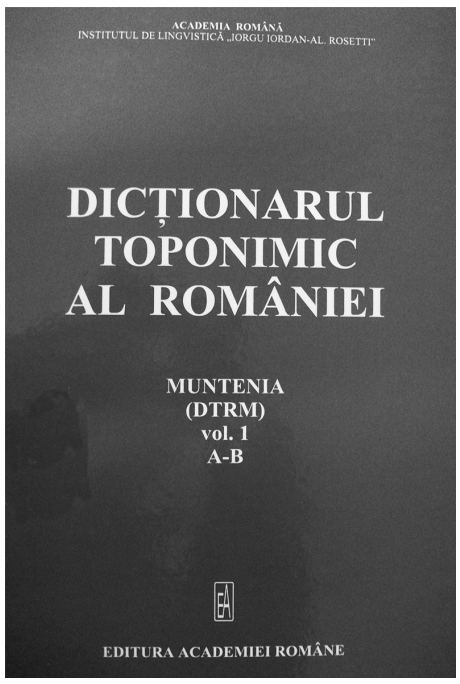
O lucrare îndelung așteptată

Vasile GRIGORESCU

Lucrarea despre care vom vorbi are, fără nici o îndoială, caracteristicile necesare pentru a fi definită drept monumentală. Intră în categoria cărților definitorii pentru cultura unui neam, făcând parte din aceeași categorie precum *Marele dicționar geografic al României*, de acum mai bine de un veac, a seriei *Documenta Romaniae Historica*, a recentei *Marile familii boierești...*, îngrijită de Mihai Dim. Sturdza ș.a.

Dicționarul toponimic al României. Muntenia, apărut sub egida Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" și, prin urmare, cu girul Academiei Române, și-a văzut publicat primul volum în anul 2005, la Editura Academiei Române, cel mai recent, al cincilea (însă nu ultimul – Literele N-P), apărând în 2013. El este urmarea unor alte studii de anvergură, menite să descrie din punct de vedere toponimic, istoric, geografic și administrativ spațiul românesc: *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*; *Tezaurul toponimic al României. Moldova*. Uriașa întreprindere s-a dorit a se constitui în instrumentul de lucru indispensabil, cerut și așteptat de generații de cercetători, menit să limpezească apele încă întunecate ale istoriei și devenirii socio-culturale a poporului nostru.

Necesitatea unei lucrări de acest gen a fost imperios afirmată de toți cei care sunt cât de cât familiarizați cu hățișul toponimic românesc. În secolul XIX, o întreprindere, de asemenea monumentală, începută cu *Dicționarele geografice* pe județe și încununată de *Marele dicționar geografic al României* („România mică", adică Moldova și Valahia), s-a dovedit incompletă și în multe locuri imprecisă, după încheierea ei comunitatea științifică susținând necesitatea elaborării unui nou Dicționar (v. discuțiile din *Arhivele Olteniei*, an XIV, 1935). Nu s-a reușit, din varii motive, a se aduna resursele materiale și științifice necesare decât după căderea regimului comunist (compilațiile gen *Enciclopedia geografică a României* ne ferim a le pune la socoteală).

La realizarea *Dicționarului toponimic...*, sub îndrumarea prof. univ. dr. Nicolae Saramandu, au participat Gh. Bolocan, Maria Dobre, Christian Ionescu, Ecaterina Mihăilă, Filofteia Modoran, Ion Moise, Ion Penișoară, Cornelia Popescu, Adrian Rezeanu, Galina Simionescu, Elena Timofte, Domnița Tomescu, cărora li se adaugă un număr de colaboratori, din cadrul Institutului și externi, până la depășirea cifrei 500 (!). Un colectiv uriaș, lucrând de-a lungul a zeci de ani (!) și consumând resurse importante (deși, suntem convinși, fără risipă), am fi așteptat să ne ofere opera perfectă de care aveam atâta nevoie, care să ne permită, de exemplu, să știm cu siguranță unde a fost înmormântat cel mai celebru român, Vlad Țepeș, să cunoaștem locurile unor mari bătălii (Posada, Rovine, Călugăreni etc), să putem să ne edificăm asupra trecutului și a structurii proprietății satelor, moșiilor, a „țărilor" românești etc. Amărăciunea pornește, mai cu seamă, din faptul că o îndreptare, dacă va fi, va fi dincolo de orizontul nostru fizic de așteptare...

Critica de față, dorită a fi constructivă și în spiritul adevărului științific ce ar trebui să treacă dincolo de „năzuințele" omenești, atinge numai probleme (nu eshaustiv) în legătură cu spațiul vechiului județ Ilfov (până la 1981), o analiză mai largă, mai amănunțită, depășind puterile unei singure persoane și spațiul alocat acestei recenzii.

O primă chestiune este legată de formă. De pildă, la data apariției primului volum din *Dicționarul toponimic* (2005), localitățile Bolintin Vale sau Mihăilești nu mai aveau statutul de comune așa cum sunt definite în lucrare, ci de orașe, de peste 15 ani. Nu ține de prestigiu, ci de precizie. Din punct de vedere administrativ, oficialitățile române au dat dovadă de o mare instabilitate, astfel încât atunci când vorbim despre un județ este absolut necesar să specificăm și o dată calendaristică. Dacă ar fi procedat astfel, autorii operei în discuție nu ne-ar fi pus în situația de a afla că, de exemplu, satul Poenari, comuna Ulmi, se află concomitent în județele Ilfov și Giurgiu (vol. 3, pe aceeași pagină 153), că Bolintinul din Deal se află în Ilfov la pag. 32 (vol. 3) și în Giurgiu la pag. 102, la fel și Ogrezeni (vol. 3, p. 70 și 204) și putem continua, din păcate, foarte mult. O altă chestiune de formă ține de modul în care se fac trimiterile bibliografice: în fondurile Arhivelor Statului (spre ex.) nu vom întâlni niciodată la *Mitropolia Țării Românești* 41/3, ci XLI/3 sau la *Achiziții Noi* 204/8, ci CCIV/8 ș.a. Nu credem că este ceva ce poate fi lăsat la alegerea și interpretarea fiecăruia, mai ales că se poate pune oricând întrebarea care-i numărul dosarului (pachetului) și care-i numărul documentului din el.

Presupunând că problemele de formă întâlnite nu pot pune obstacole insurmontabile unui specialist familiarizat cu tema, celelalte „scăpări", a căror frecvență și gravitate ne-au consternat, aduc aproape emiterea verdictului de inutilizabil pentru elaborarea unei lucrari științifice a *Dicționarului toponimic*... Vom înșira, pe scurt, câteva exemple, în măsura pe care spațiul acordat ne-o permite și cu precizarea că erorile depistate în cele cinci volume apărute până acum, sunt cu mult mai numeroase:

- Lipsește menționarea foarte multor toponime, unele dintre ele cuprinse în *Marele dicționar geografic...*: Cetatea Fetii de la Crevedia, Flocoasa de la Ciorogârla, Moarta de la Crivina, Legănari de la Suseni (Malu Spart), Modroganu, Jugureni etc.

- Localizări greșite și confuzii: documentele privitoare la Flocoasa și Jugureni (sate dispărute, aflate pe teritoriul comunelor Ciorogârla și Domnești) sunt atribuite unor localități, cu același nume, de prin alte județe (vol. 3, p. 302-303); toponimele relative la satul Florești, com. Florești-Stoenești, sunt amestecate rău cu cele privitoare la Floreștii de pe Colentina, fostă proprietate a m-rii Cernica (vol. 3, p. 50), culminându-se cu afirmația că mănăstirea de la Grădiștea Floreștilor (Cernica, pe scurt) se află în comuna Florești-Stoenești (vol. 3, p. 150 – inutil să mai spun că Floreștii de pe Colentina nu au existat pentru *Dicționar*); nu este vorba despre Bolintinu-Drăgăneasca, ci Bolintinu-Drugăneasca (vol. 1, p. 310); Mutu, ca și Gogora, nu se află în comuna Stoenești (GR), ci în comuna Florești-Stoenești (GR) – vol. 3, p. 399; în comuna Bucșani nu există satul Uliești, ci Uiești (vol. 3, p. 246, 247); comuna Ciorogârla nu se află în județul Giurgiu, ci în Ilfov (vol. 3, p. 276, 315); Moara Pescaru se află la Bucșani (azi, jud. GR), nu în învecinatul Clejani (vol. 3, p. 318) etc., etc.

- Definiții aproximative precum *Lacul Tătarului: lac în jud. If* – Care Lac al Tătarului ?, pentru că sunt mai multe în județul Ilfov, și Județul Ilfov din ce an ca întindere administrativă ?, pentru că știm un Lacul Tătarului (neconsemnat în *Dicționar*, deși prezent în zeci de documente, hărți și planuri) care a fost în județul Vlașca, apoi în Ilfov, iar acum în Giurgiu, etc., etc.

- În *Introducerea* lucrării se afirmă că nu vor fi consemnate toate atestările documentare ale unui toponim, însă se va menționa prima atestare documentară. Nu avem nimic de reproșat acestei decizii, reproșăm numai inconsecvența dovedită la punerea ei în practică: aflăm (corect) că primul document al Bolintinului este din 1433, însă la Mârșa (exemplu la îndemână) cel mai vechi document citat este din 1576, deși este un sat atestat încă de la 1451 (vol. 4, p. 286). Ce să credem ! ? Neștiință sau superficialitate ?

- Definiții care dau naștere la încurcături de nedezlegat: ce să înțelegem din *Matca Câlnistei = Loc sat com. Bolintin Deal, sat Mirău com. Stoienești, jud. If ?*; satul Dealu (Golășei), com. Crevedia Mare (azi GR), este confundat cu un altul, Malu, mult mai vechi și dispărut care se afla pe malul drept al Argeșului vlășcean și, pentru ca stupoarea să fie completă, așezat de *Dicționar* în județul Dâmbovița (eroare perpetuată de la vol. 3, p. 130); Crevedia Mare, fostă în județul Vlașca, apoi, până la 1981, în Ilfov, acum în Giurgiu, este aruncată în județul Dâmbovița, amestecându-se trimiterile documentare cu cele ale localității Crevedia, fostă și ea în Ilfov (vol. 4, p. 135, 146, 151, 247 ș.a.);

- Grave, poate cele mai grave, sunt trimiterile documentare inexistente. Fiind oarecum familiarizat cu documentele spațiului enunțat, unele trimiteri mi s-au părut stranii. Am verificat numai la Arhivele Statului (la Academie, din lipsă acută de timp, însărcinând pe altcineva să o facă, deși „cititor" cu state vechi acolo, nu a primit permisiunea pentru a studia fondul documentar pe motivul că nu este public și că, de regulă, este rezevat cercetătorilor din institutele Academiei și abia apoi muritorilor de rând) și am avut neplăcuta surpriză de a constata că nu există documentele din *Colecția Achiziții Noi*, având cotele 3188/69, 3217/1, 3183/42, 3248/23 (în notația *Dicționarului*), iar trimiterile la Fondul *Hotărnicii, Vlașca*, nr. 7 și 13, pentru toponime aflate (?) în vecinătatea satului Bolintinul din Deal (azi jud. GR – vol. 4, p. 146, 153, 263, 291 etc.) sunt lipsite de orice temei real. De asemenea, în Fondul *Mitropoliei Țării Românești*, documentul de la cota 18/5 (XVIII/5) nu are nici o legătură cu toponime de la Mârșa (ci de la Culcați-IL) și nici cel de la 25/2 (XXV/2) vreo legătură cu satul Crivina (ci cu Dărăștii de Vlașca). Exemplele pot continua.

Dintr-un punct de vedere strict personal deplângem lipsa din vasta bibliografie de lucrări consultate pentru realizarea *Dicționarului* măcar a celei aparținând Melentinei Bâzgan, *Județele Țării Românești până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, București, Editura Cartea Universitară, 2004.

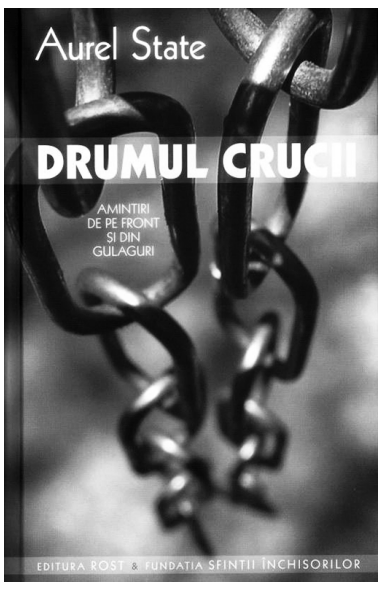
Dicționarul toponimic al României. Muntenia, suplinește, desigur, multe goluri de informație, însă, din păcate nu se poate utiliza ca instrument științific fără o verificare critică a fiecărei definiții. Or, a verifica de unul singur, mai ales fără a fi de strictă specialitate (geografia istorică), munca a peste 500 de persoane, dintre care unii sunt specialiști de un real prestigiu, mă tem că este de o imposibilitate evidentă și trebuie să ne așteptăm ca în studiile viitoare, elaborate cu trimiteri la *Dicționarul toponimic...*, să se strecoare din ce în ce mai multe erori, al căror număr va crește exponențial cu trecerea timpului. Și atunci ne întrebăm: *Cui prodest ?*

UN EROU MARTIR: *AUREL STATE*

Corneliu STATE

Motto: *M-am agățat de o aripă de înger*

În luna ianuarie 2014, a avut loc lansarea volumului *Drumul Crucii. Amintiri de pe front și din gulaguri*, roman autobiografic al lui Aurel State, aflat la a III-a ediție. Cartea nu propune atât biografia eroului-martir, ci momente din viața de pe front, cu suferințe, momente uneori hazlii, cu soldați care sfidează moartea.

În ea se cuprinde realitatea crudă din lagărele sovietice cu tratamentul inuman ce sfida convențiile internaționale privitoare la soarta prizonierilor de război.

Aurel State a scris această carte cu o modestie excesivă. Povestea mai bine decât scria: relatează diferitele episoade cu un umor discret și cu o înțelegere adâncă a suferinței și a căderilor pe care le provoacă. Vom întâlni contrastul dintre realitățile, de o cruzime înfiorătoare, ale războiului ori ale lagărelor și privirea ingenuă a autorului. Cartea are darul de a privi oroarea cu ochi nevinovați, ai unei nevinovății greu păstrate și scump plătite.

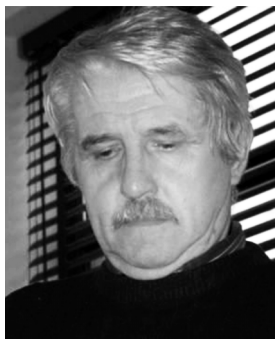
Cine a fost Aurel State ? Sub diferite formulări, rudele, prietenii, apropiații, colegii de suferință de pe front și din lagărele sovietice sau închisorile politice din România îl caracterizează ca pe un erou al neamului, sfânt mărturisitor al patimilor noastre, cavaler fără de prihană, martirul din Godenii Muscelului. S-a născut pe 29 aprilie 1921, la Godeni (Muscel), azi în județul Argeș, fiind unul din cei patru copii ai lui Ion și Elisabeta State, țărani la origine, el vestit meșter tâmplar. Aurel State urmează școala primară din sat (1928-1932), iar între 1932-1940 cursurile Școlii Normale din Câmpulung Muscel. Între 1940-1941 îl găsim în cadrul Școlii Militare de Ofițeri de Rezervă din Ploiești. Între 1942-1944 va lupta ca voluntar pe frontul de est, în Batalionul 1 Vânători de Munte Sinaia. Este rănit de patru ori și decorat cu Virtutea Militară, Crucea de Fier și Ordinul Mihai Viteazul. Va lupta împotriva partizanilor sovietici și după ce se acoperise de glorie în luptele pentru cucerirea Sevastopolului îi este dat să participe la bătălia în urma căreia acest important punct strategic va fi recucerit de trupele lui Stalin. Aici va fi luat prizonier pe 12 mai 1944.

Urmează 12 ani de recluziune, 12 mai 1944 – 11 noiembrie 1955, în lagărele din Gorki, Oranki, Simferopol, Vorkuta, Dombas, Stalingrad, Sverdlovsk. A refuzat, asemenea altor mii de ofițeri români, păstrându-și demnitatea, de a se înscrie în diviziile trădătoare *Tudor Vladimirescu* și *Horea, Cloșca și Crișan*. Pe 12 februarie 1949 este condamnat la moarte de un tribunal stalinist, pentru că a luptat împotriva partizanilor sovietici. Pedeapsa a fost comutată la 25 ani de muncă grea, fiind etichetat „criminal de război". În protestul său adresat Guvernului URSS și Comitetului Central al PCUS arăta că: „Luptasem, expus morții, ca și adversarul – dovadă cele patru răni, dar nu dădusem o palmă celor fără apărare și, totuși, în numele justiției unei mari puteri, sunt trecut în rândul nelegiuiților. Protestul este urmat de represalii inumane, carceră severă și bătăi sângeroase.

În anul 1955 prizonierii de război români au fost eliberați și repatriați. La trecerea Prutului, se așteptau să intre în libertate, dar la Ungheni-Iași îi așteptau vagoanele-dubă ale Securității. Revenit în țară, lui Aurel State i s-a deschis dosar de verificare de către MAI, Direcția Regională Pitești, Serviciul Raional Muscel. Acuzațiile aduse au fost de „legionar, criminal de război, activitate subversivă împotriva Uniunii Sovietice și a ordinei sociale din România". Dosarul fiind întocmit, se aștepta numai prilejul pentru a fi arestat.

Între 1956 și 1957, ca urmare a tratamentului inuman la care a fost supus în cei 12 ani de prizonierat, suferind de afecțiuni gastrice și TBC, a fost internat în spitale din București și sanatoriile TBC de la Brebu și Moroeni. În anul 1957 reușește primul la examenul de admitere la Universitatea București, Facultatea de Filologie, secția Limba și literatura germană. Primul semestru îl încheie cu calificative maxime, însă, la 12 februarie 1958, Aurel State este arestat din preventoriul studențesc TBC. Motivul: cu câteva zile înainte participase la înmormântarea poetului ofițer George Fonea, prieten și coleg de suferință în prizonierat, fiind acuzat de „uneltire împotriva orânduirii sociale". Aflat în anchetă și torturat, i s-a cerut să mărturisească cum că a făcut parte dintr-un „complot legionar" și să-i deconspire pe

(continuare în pag. 9)

Vasile Morar

Vasile Morar, poet și publicist (n. 2.11.1949, Chelința, jud. Maramureș) a debutat cu poezie în revista *Flacăra*, în 1981, iar în volum, prin concurs, la Editura Albatros în 1982, în *Caietul debutanților*. De atunci i-au apărut numeroase cărți de poezie: *de Vasile Morar*, 1995; *Naturi moarte*, 1997; *Biblioteca din Chelința*, 1999; *Duminici samaritene*, 2004; *Va veni îngerul*, 2005; *Zodia scorpionului tandru*, 2007; *Evanghelia după Ioan*, 2007; *Sub podul calicilor*, 2008; *Orașul cenușiu*, 2009; *Lumea fariseului*, 2010; *Nu vă temeți*, 2011, precum și cărți de publicistică: *Balconul care latră*, 2000; *Armata de teracotă*, 2008; *Cu cramponul în pieptul firului de iarbă*, 2009; *Bufnița roșie,* 2011. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România și a primit premii pentru poezie, între care: Marele Premiu la Festivalul de Poezie Sighetul Marmației, 2007; Premiul Societății Scriitorilor Danubieni la Festivalul Internațional de Poezie ,,Mihai Eminescu", Tr. Severin, 2010; Marele Premiu ,,Sf. Gheorghe" la Festivalul Internațional ,,Cununa de spice", Uzdin, Serbia, 2010. Poezia sa a fost comentată de: Ion Rotaru, Alex. Ștefănescu, Gheorghe Grigurcu, Tudor Cristea, Marian Ilea, Ioan Groșan, Ioan M. Pop etc. În *România literară* din 23 iunie 1988, Nicolae Manolescu scria: ,,Vasile Morar nu scrie ca Mircea Cărtărescu chiar niște *Georgice*, dar le-a citit și se vede bine la el lunecarea lirică de la autenticitatea biografică a lui Ioan Alexandru cel de odinioară la jocul detașat cu imaginile și cu scriitura universului rural de origine din poezia generației '80".

UN FULG IMENS

Sunt semne mari, iubito, la noapte o să ningă
tu pune lemn în sobă și scapără chibrit
ochiul de foc pe geamuri va învăța să plângă
curg peste sat berbecii cu lână de grafit

La marginea zăpezii vom închina cu țuică
din căni de lut mărgeaua va mirosi a prun
trage cuțitul rece pe inima de puică
pe ușă pune lacăt cât oul de lăstun

Intră în beciuri noaptea ca într-un câmp de floare
n-o alunga, mai toarnă horincă în pahar
să ascultăm zăpada – un murmur de fecioare

Privește, tot pământul e limpezit cu var
când somnul o să vină ca lenești ape
eu o să-ți pun, iubito, un fulg imens pe pleoape.

NATURĂ MOARTĂ CU MĂTRĂGUNĂ

Între noi, iubito, crește mătrăguna
tu o uzi cu lacrimi, eu o ud cu vin
dați, vă rog, prieteni mai spre stânga luna
să vedem cum trece peste cer un crin

Între noi, iubito, crește oleandru
frunzele cât palma, florile de var
sângele meu curge înspre tine tandru
ca lumina zilei peste calendar

Între noi, iubito, crește iarba grasă
nu o udă nimeni, o hrănim cu noi
crudă-nrourată cerul nu ne-apasă

Divizăm tăcerea nopții lungi la doi
diluată forma trupului mereu
unde ești, iubito, oare unde-s eu ?

ÎN OCHIUL TĂU

Să ne privim lung unul pe altul
ca și cum am fi două statui
eu intrând în ochiul tău cu sfială
tu ochiului meu să nu te supui

Apoi ochiul tău să se-nchidă
eu în el să rămân răstignit
prin zloata ce nu se sfârșește
tu să strigi înspre chipul cioplit

Să vină salahori să mă scoată
printre pleoapele tale de ceară
ca să mai deschid ochiul odată
să nu-ți rămână chipul afară.

POEZIA

Ca un înger vine înspre mine
cu aripile largi, viguroase
poate vine dinlăuntrul meu
smulsă din carne, de peste oase

Poate vine dinafara mea
din locuri pe care nu le-am văzut
cineva o trimite, nu vine singură
deșelând calul de lut

Nu zăbovește, o simt cum se duce
și iar o aștept ca pe o sărbătoare
când se va întoarce, cuvintele
vor călca pagina albă-n picioare

O întreb adesea care e rostul lucrurilor
șarpele, vulturul, hribul
ea îmi răspunde, eu strig
nu sunt poetul, eu sunt doar scribul.

SOMNUL

Sunt grei țăranii și când dorm se face
pe talerul câmpiei un crater de pământ
lumina piatră cursă cămașă pe torace
se vindecă și iarba adoarme pe mormânt

curg anii răsucite cad crucile pe spate
metalul se subție în clopot și topor
trec înspre sud căruțe cu osii fără roate
și exilați în hamuri caii orbesc și mor

când se trezesc țăranii dau iarba la o parte
ca pe o bundă caldă crescută peste ei
au timp de viață, nu mai au timp de moarte

pruncii se rup din carnea truditelor femei
umbra țăranului incandescentă și latră –
cămașă de pânză stă pe cer aruncată.

ARDEALUL

Abia mai suie dealul către culmi
că pe dincolo-ncepe să coboare
se vede câte-un pom zvârlit pe cer
câte-o troiță, câte-un geam cu floare

Se strâng sub ciuturi bivolii burtoși
și se trântesc în belțile coclite
le mai rămâne numai albul ochilor afară
și coarnele cu vârfuri răsucite

Către amiază trece câte-un plug
și vede cine trece peste-o săptămână
cum se așază ciorile pe brazdă
și croncăne cu gușile pe lună

Omul nu-și îndeasă vita pe sub zbici
grăiește molcom și pășește-agale
apoi uită de vite și de plug
luat cu trebi și gândurile sale.

OASELE CU MÂNA PE CLANȚĂ

A fost vijelie cumplită în Chelința azi-noapte
întunericul curgea smoală peste giurgiuvele
drumul putrezea ca vreascul sub ploaie
auzeam cum vin înspre casă oasele mele

Copacii trosneau se rupeau ramuri bătrâne
carnea îmi era de mult risipită
din când în când fulgerele sinucigașe
se azvârleau în apa smintită

Vara se târa pe pământ ca vulpea la pui
oasele mele se apropiau îngrijorate
orele treceau sfâșiate spre ziuă
ca soldatul rănit cu trupul în spate

Tunetele băteau în poarta noastră s-o spargă
fulgerele legănau în balanță
la lumina unuia am văzut prin fereastră
cum oasele mele erau cu mâna pe clanță.

ARIPI IMENSE

Despic ploaia înspumată și trec
cu pieptul o despic și cu brațele goale
fulgerele care-mi curg peste umeri
au pielea fierbinte și moale

Tălpile-mi ating din când în când drumul
aripi imense desfac
în jur aerul e dulce ca mierea
plutirea mi-e ca a unui copac

Luat de furtună de subsuori
și purtat pe deasupra pădurii
când el se apleacă victorios
și sărută oțelul securii.

FÂNTÂNARUL

Îți zic, fântânarule, nu săpa prea adânc
ca să nu dai de oasele mele
printre care trece lenește luna
înconjurată de stele

Oprește cu săpatul la primul izvor
răsuflarea-mi îți va arde glezna fierbinte
și unde dacă vei asculta o să auzi
cum curge întunericul printre cuvinte

Scurtează și lanțul ciuturii din lemn fraged
cât să poată lua stropul de apă
cu care trecătorul să-și astâmpere setea
sapă, fântânarule, sapă.

PRIN GAURA CHEII

Moartea terminase de privit
prin gaura strâmtă a cheii
acum ștergea limba cuțitului trecut
peste gâtul alb al femeii

Răstimp vânătorul ducea pușca la ochi
în vârful cătării chiar pieptul lui
era convins că în zare-i mistrețul
sau ciuta albastră cu pui

Moartea apasă zâmbind pe trăgaci
bubuitura a căzut înfundată
vânătorul mângâia pușca și-o săruta
în pieptu-i cu rana surpată

Ciuguleau păsări cu gheare de foc
vânătorul le împingea într-o parte
rana era frumoasă ca o icoană
într-o mănăstire cu ferestrele sparte.

CALUL TATII

În cavou sicriele dau muguri
cumpăna fântânii zvârle ramuri
iarba crește în asfaltul proaspăt
iedera se leagănă pe ramuri

Doar scheletul calului aleargă
oasele s-au ros cum au călcat
o cravașă cade peste crupa
calului în beznă îngropat

Se aude inima bătându-i
râul lung de sânge căutând
și din viermi cum carnea se-nfiripă
și un cal în poartă tropăind

Dar când dăm să-l slobozim în curte
nu e calul pururea gonind
e doar nechezatul prins în hamuri
și e umbra tatii țesălând.

Gabriel Dragnea

NOI, AMINTIRILE

(*coloana a cincea*)

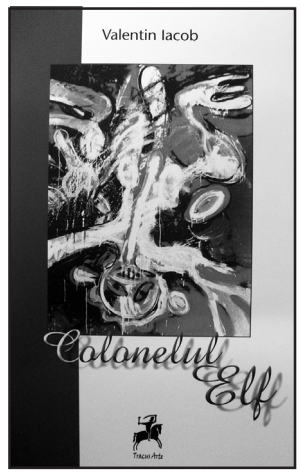
Amintirile vorbesc în șoaptă
Sub pietrele roase de timp,
Rămășițe ale templelor
Distruse de privirile
Îngerilor decăzuți.
A cincea coloană încă tremură
Șubrezindu-și fundația
În lacrimile oamenilor uitați
De dor și de pasul către
Un mâine pierdut
În ceața deznădejdii.
Amintirile se renasc în șoaptă
În memoria aproape mută
A zidurilor amorțite
De liniște și de mucegai.
Dar se aud strigătele
Neputinței sfâșiate de dorința
De a trăi, dincolo de tăcere.
Noi, amintirile, ucise cândva
De uitare, așteptăm
Lacrimile primăverii ascunse
În conștiința muritorilor rutinați,
Blazați și rătăciți în gări pustii,
În trenuri fără destinație,
În plicuri sigilate, netrimise.
Noi, amintirile vrem glas și lumină
Pentru a vesti nașterea
Celei de-a șasea coloane.

CA ÎNTR-UN DANS AL IERTĂRII

(*a șasea coloană*)

Hotărât și neliniștit ca o
ploaie de primăvară,
am pedalat pe bicicleta
copilăriei, veche și ruginită,
obosită de drum și de clipe
în orașul de taină și dor: Ruga.
Mergeam încordat pe alei
în zgomot de lacrimi trimise
spre cer, ofrandă și dorință.
Lumânări la ferestre
mulțumeau nopții,
lângă colaci cu iz de
smerenie și spațiu sacru.
Umbre ale privirilor
deznădăjduite se ridicau
deasupra bisericii închise,
ca într-un dans al iertării.
Încolțit de tulburare,
amorțit, încătușat de
teama necunoscutului
împingeam bicicleta
spre marginea orașului,
hrănit cu suspin și rugăciune.
Doar eu sunt
pe alei, printre clădiri
căutând răspunsuri dincolo de
zidurile condamnate la tăcere.
Întorcându-mi privirea
am început să tremur
zâmbind. Plouă.
Lumânările s-au stins brusc
sub semeția coloanei a șasea.
E duminică și clopotele bat.
M-am trezit devreme.
Lăcrimez cu optimism.
Sufletul își serbează
renașterea.

Biblioteca SUD-ului

Valentin Iacob, ***Colonelul Elf***, Editura Tracus Arte, București, 2013, 96 pagini. *Alfred sunt eu, din păcate ! Alfred, vărul lui Vineri. Ăla pe care a picat măgăreața să alerg, să mă duc după dracu' gol ăsta, de Vineri.*

Vladimir Udrescu, ***îmblânzitorul de lumini***, Editura Tipo Moldova, Iași, 2013, 214 pagini. *te-ai însoțit precum căpeteniile / de secerători / cu vulpile polare ale tristeții tale / iarna printre sloiuri / de slavă-n derivă...*

Nu e vina mea...

Iuliana VASILACHE
Elevă, n. 1996
Colegiul Național „Ion Creangă", București

Mi-am învârtit ochii prin bucătăria cu faianță albă și murdară de grăsime, neimpresionându-mă mizeria din jur. În fond, mă aflam în locuința unui bărbat. Ceva fierbea pe foc. M-am dus să văd, dar imediat ce am făcut primul pas, piciorul meu a călcat într-o baltă lipicioasă și rece. Purtam șosete. Nu-mi plăcea senzația de șosetă udă, dar gândul că aș putea să mă descalț îmi provoca un dezgust și mai mare.

- Scuze în legătură cu asta. Aveam de gând să curăț.

Însă nu se grăbi să o facă.

– Ai papuci ? am întrebat eu.

– Sigur. Verifică sub masă.

M-am aplecat să mă uit, dar nu era nimic în afară de un motan adormit și o bucată de pâine lângă coada lui. Nici nu s-a mișcat atunci când am încercat să-l dau la o parte ca să văd ce e după el.

– Nimic, am rostit eu ridicându-mă. Nu e nimic acolo.

– Serios ? Pot să jur că aici l-am lăsat ultima oară pe Victor. Așteaptă o clipă să verific în cameră.

Avea trei și s-a întors mai repede decât aș fi crezut. Îmi aruncă jos o pereche de papuci bărbătești, foarte mari si uzați.

– Uite ! N-am alții.

– Sunt buni și ăștia.

Mi-am strecurat picioarele în ceea ce mie îmi aduceau mai de grabă a pungi, și am târșâit până în fața aragazului.

– Ce-ar trebui să fie asta ?

– Cafea.

– N-ar fi bine să închizi focul ?

– Închide-l.

Am oprit aragazul.

– Dulapul de sus.

– Ce-i cu el ? am întrebat.

– Cănile.

Am scotocit orbește cu mâinile pe deasupra mea până am atins ceva rece. Am apucat de mâner două căni puțin ciobite, fiecare având pe ele modele cu animale.

– Fără zahăr, te rog. Și fără lapte. Îmi place să fie tare.

Am strâmbat din nas și am turnat cafea din ibric în cănile mult prea mari. Am deschis ușa frigiderului și am înhățat cutia cu lapte.

– Este expirat.

– Nu prea beau lapte, a fost răspunsul lui.

L-am pus înapoi în frigider. Nu mă interesa dacă se va otrăvi mai târziu cu el. Nu era problema mea.

– E bine și așa, am spus luând cănile și punându-le pe masa la care era așezat. Fuma. Am apreciat că nu făcea mult zgomot și nu punea întrebări. Am luat o gură de cafea și m-am încruntat. Era oribilă.

– Nici mie nu-mi place.

– Atunci de ce ai mai făcut-o ?

Ridică din umeri.

– Credeam că așa trebuie.

Am împins cana la o parte și am rămas privind gresia albastră cu chitul înnegrit.

– S-a întâmplat ceva. Am avut un vis...

– Stai așa ! m-a întrerupt el. Lasă-mă să-ți aprind o țigară.

N-a așteptat să refuz. Îmi bagă deja între buze una din pachetul de pe masă și mi-o aprinse cu țigara lui. Era fum peste tot, în aer, în gură... Dar nu a mea.

Un motan gri se strecură printre picioarele mele parcă vrând să le încurce. I-am tras o lovitură în burtă, iritată, ca apoi să mă simt puțin vinovată de reacția de prim moment. Acesta își încordă spatele supărat și sări pe masă, direct în fața mea. Se relaxă plimbându-se în cercuri scurte, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat în realitate. Mirosi pachetul plin de țigări și se ridică pe labele din spate, foarte firesc. Îl luă și se îndreptă spre marginea mesei. Se așeză liniștit și scoase una din țigări. Nu știu cu ce anume o aprinse dar acum se bucura de ea.

– Nu-i nimic. Te iert, spuse motanul fără măcar să întoarcă capul. Eram înconjurați de un fum ce nu mirosea în niciun fel. De parcă n-ar fi fost.

Nu m-am mișcat nici eu.

– De unde știi dacă-mi pare cumva rău ?

– Ar trebui, își mișcă el coada meditativ.

– Dar n-o fac.

– Nu te-am întrebat nimic.

– Știu.

Am așteptat până când coada înțepeni.

– Nu sunt nebună.

– Nu ești, a admis el.

Liniște.

– Nu am făcut nimic intenționat.

– Probabil. Vorbim de același lucru ?

– Da.

– Nimeni nu ne obligă să facem ceva ce nu vrem. Ni se arată opțiunile și noi alegem. E simplu.

N-am răspuns imediat.

– Știu.

– Și ce ai de gând ?

– Nimic.

Mi-am încleștat dinții.

– N-am făcut nimic greșit.

– Din partea mea poți spune orice te face să te simți mai bine.

A tăcut iar.

Brusc a început să tușească violent. Scăpă țigara. S-a mai auzit un zgomot. De data asta eu tușeam. Simțeam cum fumul greu îmi inundă plămânii. Am agitat mâna prin aer încercând să îndepărtez pătura gri ce se formase în jurul meu și care, mă împiedica să deslușesc ceva clar.

– Ești bine ?

Am zărit chipul bărbatului în capătul celălalt al mesei, vizibil amuzat de reacția mea.

– Ai înnebunit ? m-am speriat eu. Nu ai deschis niciun geam ? !

Se mulțumi doar să ridice din umeri în timp ce m-am repezit spre fereastră. Am lăsat aerul să pătrundă în bucătărie.

– Și ? Unde rămăsesem ? Ziceai ceva de un vis.

Motanul ieși în grabă de sub masă, îndreptându-se undeva, într-un alt colț al casei.

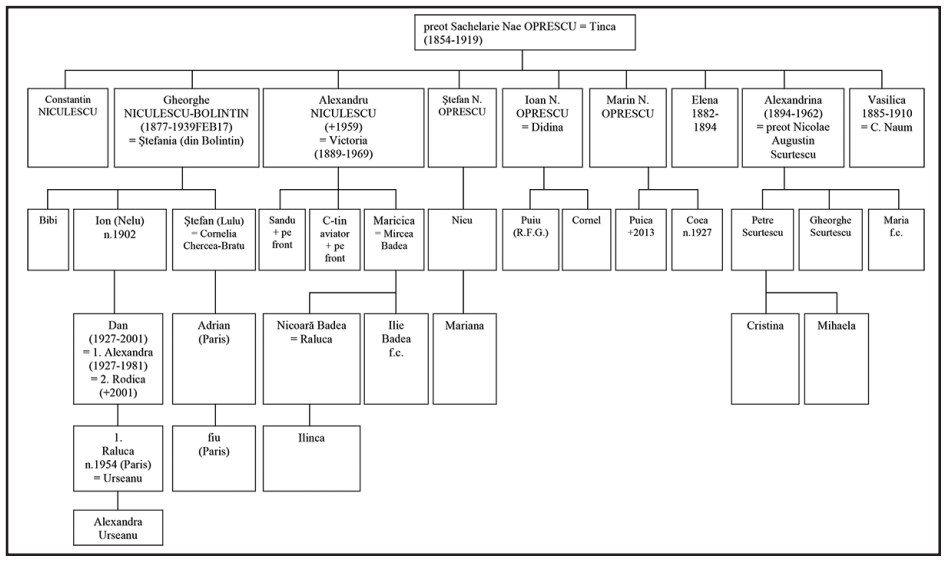
– Victor ? se miră bărbatul. Parcă ziceai că nu e nimic sub masă.

– Am mințit.

Comisarul Niculescu-Bolintin acuză:
Slavici, Arghezi - vinovați de trădare !

Ștefan CRUDU

Devenirea nației române nu a avut, așa cum s-ar putea crede și așa cum cei mai mulți dintre noi am fost învățați, un drum neabătut. Privit cu obiectivitate, el ne apare îngrozitor de sinuos, cu repetate schimbări de direcție, cu situații în care am fost când învingători, dar mai ales învinși. Totuși, asemenea tuturor celorlalte națiii ale pământului, poate dintr-o necesitate fiziologică, am preferat să ne amăgim că valorile care ne-au călăuzit au fost unanim îmbrățișate, fiindu-ne cele mai potrivite. Desigur, știm că pe Mircea cel Bătrân l-au alugat românii conduși de fratele său, că Vlad Țepeș a ucis fără milă nenumărați români transilvăneni, că împotriva lui Ștefan s-au ridicat în repetate rânduri românii munteni, el pedepsindu-i cu o rară cruzime, însă acestea se pare că nu sunt fapte de luat în seamă. Tot aici ar trebui să încadrăm și refuzul „experților" români de a accepta să primim moștenirea lui Brâncuși pe motiv de lipsă de valoare. În acest context am dori să încadrăm povestea care urmează.

Preliminariile primei conflagrații mondiale ascundeau, sub o liniște aparentă, uriașe contradicții între interesele marilor puteri, cărora li se alipeau năzuințele celor mici, precum noi. Datorită conjuncturilor politico-economice, România, după obținerea independenței, avea să se lase cuprinsă în sfera de influență a Austro-Ungariei și Germaniei. Deși mult hulită, această apropiere avea să asigure, totuși, micii Românii extinderea teritoriului prin încorporarea

"Conacul" Niculescu-Bolintin

Cadrilaterului și traversarea poate a celei mai faste perioadă din întreaga sa istorie, trecută și viitoare. Acestea erau condițiile la momentul izbucnirii primului război mondial, când în vara anului 1914 regele Carol I pune pe masa Consiliului de Coroană de la Sinaia Tratatul pe care îl aveam semnat cu Puterile Centrale, cerând respectarea acestuia și intrarea imediată în luptă alături de Germania și Austro-Ungaria. Refuzul aproape unanim al Consiliului de Coroană (numai Petre P. Carp l-a sprijinit pe rege) va marca intrarea României într-o așa-zisă neutralitate, pe durata a doi ani, marcată în subsidiar de moartea de inimă-rea a celui mai mare conducător al acestei națiii, Carol I. O altă consecință a acestei stări de fapt a fost polarizarea societății între susținătorii Antantei și cei ai Puterilor Centrale.

Ajunși în vara lui 1916, când „timpul nu mai avea răbdare" și când României i s-a impus să aleagă, a ales să fie de partea Antantei și în special a orgolioasei Franțe, principalul declanșator, alături de Austro-Ungaria, al sângerosului conflict. Entuziasmul din luna august nu avea să dureze, căci în urma bătăliei de pe Neajlov și Argeș, la 23 noiembrie (stil vechi), trupele germano-austro-ungare ocupă Bucureștii, guvernul I.C Brătianu și Casa Regală fugind la Iași. La 29 noiembrie (12 decembrie, stil nou), apărea în capitală primul număr al ziarului oficial al autorităților de ocupație: *Bukarester Tageblatt* (în limba germană) – *Gazeta Bucureștilor* (în limba română).

Am purces la această lungă introducere pentru a intra mai bine în atmosfera a ceea ce se va numi „Procesul ziariștilor", intentat colaboratorilor la *Gazeta Bucureștilor*, care a avut drept consecință condamnarea de către Curtea Marțială a acuzaților D. Karnabat și S. Grossman la câte zece ani de închisoare, iar pentru Ioan Slavici, Tudor Arghezi (I.N. Theodorescu) și Dem. Theodorescu câte cinci ani. Au fost arestați atunci circa 50 de ziariști, de la directori precum Slavici (la *Gazeta Bucureștilor*), până la corectori mărunți. Nu aveau însă să fie arestați politicieni germanofili ca Titu Maiorescu, Petre P. Carp sau Alx. Marghiloman și nici C-tin Stere, al cărui jurnal, *Lumina*, nu fusese cu mult mai prejos decât *Gazeta*... Chestii românești...

La Văcărești vor fi închiși cei mai importanți, Slavici stând 11 luni, fiind eliberat la 18 decembrie 1919, în urma unei puternice campanii de presă (ex. *Adevărul*, 27 martie 1919), a susținerii politicienilor ardeleni și a unor avocați precum C.G. Costa-Foru, D. Micescu, Em. Socor, N.D. Cocea ș.a.

Importanța acuzaților pentru cultura română, în principal Slavici și Arghezi, este uriașă și bine cunoscută. Mai puține se cunosc despre unul din actorii principali ai acestei drame, cel care a condus instrucția și a fost desemnat să formuleze acuzarea, maiorul, la acea dată, Gheorghe Niculescu-Bolintin. Despre activitatea lui a adus o serie de lămuriri muzeograful giugiuvean Emil Păunescu, unele chiar în paginile revistei noastre, conjunctural mai vorbindu-se și în alte publicații (ex. *România literară*, nr. 8, 24 feb. 2012, p. 10,11).

„Procesul ziariștilor" a fost „rejudecat" în anul 1973, la Muzeul Literaturii Române, cu prilejul aniversării a 125 de ani de la nașterea lui Slavici (*Manuscriptum*, nr. 4(13), 1973, p. 70-88). „Juriul" a fost alcătuit acum din Șerban Cioculescu, Ion Pas, Barbu Solacolu și D.I. Suchianu. Ziaristul Ion Pas (în epocă, la *Adevărul* și *Dimineața*) își amintea că în timpul procesului desfășurat la Curtea Marțială „mă prezentam, în fiecare zi, comisarului regal Niculescu-Bolintin, un om de treabă, ofițer de rezervă, în civilitate avocat. Îl întrebam ce procese mai sunt pe tapet și el îmi dădea informațiile pe care le aduceam la redacție". Barbu Solacolu afirmă că rechizitoriul în fața Curții Marțiale a Corpului II Armată nu a fost susținut de Gheorghe Niculescu-Bolintin, ci de un alt comisar regal, Minculescu. Niculescu-Bolintin ar fi susținut acuzarea unui alt lot, „a plevuștei", în care intrau Leontin Iliescu, A. de Herz, N. Pora, St. Antim și alții. Totuși Gheorghe Niculescu-Bolintin a condus instrucția, după cum pomenește și Slavici (*Închisorile mele*, p. 203): „[Niculescu-Bolintin] Nu mă mai slăbea din *Bătrânule Slavici*, îmi spunea că are să-mi fie rușine de faptele mele, mi-a zis *tâmpit*, mă amenința că-mi va fi astupată gura cu pământ, că am să mă sting la Văcărești, știind că, de față mi-e soția dimpreună și cu două fiice ale noastre, striga și gesticula și-n cele din urmă a „proferat" vorbele *când marile interese ale neamului cer, puțin importă, dacă o familie își pierde capul*". Această opinie este întărită de documentul, inedit după știința noastră, pe care îl publicăm în continuare în care apare menționat numele lui Arghezi:

Corpul II Armată
No. 14590 – 21 dec. 1918
Intrare, 22-XII-1918
Ordin de urmărire,
(ss) General Popovici
Referat

În urma ordinului verbal al dlui Comisar al Guvernului pe lângă armatele aliate de a aresta și deține în Hotelul Modern pe gazetarii Karnabatt, Dem. Teodorescu, N. Popescu-Duțu, Anton Camburopol, Saniil Grossman, Victor Mestugean, Herman Johnsohn, Braunstein, Brănișteanu și A de Hertz ca periculoși siguranței trupelor aliate, am început și cercetări asupra activității lor din timpul războiului și înaintea lui, luându-le declarațiuni și interogatorii.

Din examinarea declarațiunilor și interogatoriile inculpaților D. Karnabatt, Dem. Teodorescu, I.N. Teodorescu – Arghezi și Anton Camburopol rezultă că ei sunt soldați în batalionul de jandarmi pedeștri rămași în teritoriul ocupat și demobilizați în neregulă, au intrat în serviciul inamicului în calitate de redactori la „Gazeta Bucureștilor".

Această gazetă era o anexă a gazetei nemțești „Buk. Tagblatt" [Bukarester Tageblatt, n.r.], *scrisă în românește cu scopul de a-și înlesni operațiile sale de pe frontul român, iar inculpații prin scrierile publicate au dat inamicului instrucțiuni vătă mătoare situațiunei noastre politice și militare, făcându-se astfel pasibili de delictul prevăzut și pedepsit de art. 53, titl. II adițional combinat cu 68 și 69 C.P.C. și art. 3 din Legea stărei de asediu.*

Din declarațiunile și interogatoriul inculpatului Nicolae Popescu-Duțu, rezultă că înainte de evacuarea Bucureștilor a fost rănit ușor și în timpul evacuării a fost liberat din spital dar nu a urmat armata, rămânând în teritoriul ocupat de inamic unde a intrat la „Gazeta Bucureștilor", deci în serviciul inamicului căruia prin scrieri i-a dat instrucțiuni vătă mătoare situațiunei noastre militare și politice, făcându-se astfel pasibil de delictul de dezertare prevăzut și pedepsit de art. 52 titl. II adițional și 53 titl. II ad. din C.J.M. combinat cu 68 și 69 C.P.

Din declarațiunea și interogatoriul lui Saniil Grossman rezultă că fiind gazetar de meserie a rămas în teritoriul ocupat de inamic și s-a pus în serviciul lui scriind la „Gazeta Bucureștilor" și dându-i instrucțiuni vătă mătoare operațiunei noastre politice și militare, înlesnindu-i operațiunile sale, fapt prevăzut și pedepsit de art. 68 și 69 C.P.C. și 53 titl. II ad. din C.J.M.

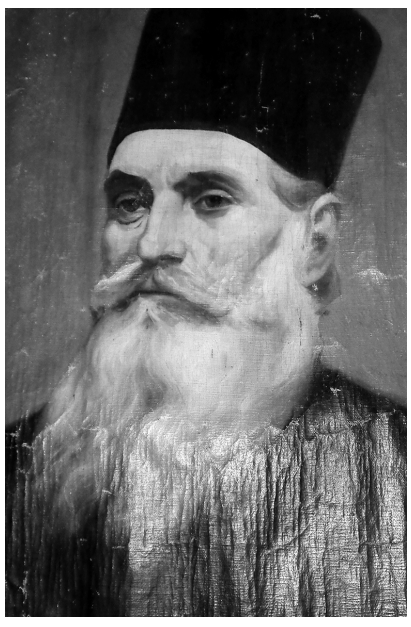
Din declarațiile și interogatoriile și actele din dosar rezultă că A. de Hertz a scris la ziarul „Scena" și a scris diferite reviste, dând inamicului instrucțiuni vătă mătoare situațiunei noastre politice și în același timp a înlesnit operațiunile militare ale inamicului, făcându-se pasibil de pedepsele prevăzute de art. 68 și 69 C.P. și art. 53 titl. II ad. din C.J.M.

În ce privește pe inculpații Victor Mestugean, Herman Johnsohn și Brănișteanu rezulta din declarațiile lor că anterior mobilizării generale a armatei au fost trecuți în lista de spioni a lui Günter ca, cum li s-a dat sume importante de bani, fapt ce nu poate fi făcut decât că au primit bani pentru spionaj, făcându-se astfel pasibili de pedeapsa prevăzută de art. 53 titl. II ad. din C.J.M. și art 1. 2. 3. din Legea spionajului din timp de pace și 68 al. 5, C.P.C.

În consecință suntem de părere a se da ordine de urmărire contra sus numiților pentru faptele ce li se pun în sarcină.

Comisar regal – raportor
(ss) Maior Gheorghe Nicolescu – Bolintin.

(Arhivele Statului București, Colecția *Personalități, Teodorescu G. Dem*, nr. 2, f. 1, 2)

Preotul Sachelarie N. Oprescu, pictat de Teodor Mâinea

După cum ușor se poate deduce, personajul nostru, Gheorghe Niculescu-Bolintin, era originar din Bolintinul din Vale, unde se născuse în anul 1877 ca fiu al preotului Sachelarie Nae Oprescu și al soției acestuia, Tinca. După cursurile primare în localitatea natală, datorită ascuțimii minții de care dăduse dovadă, stării materiale bune a familiei și sprijinului oferit de Constantin Șt. Bolintineanu, tânărul Gheorghe va urma cursurile Liceului „Gh. Lazăr" și va absolvi Facultatea de Drept cu teza de licență tipărită la Editura Minerva, în 1901, *Confecționarea și interpretarea legilor*. Lucrarea este dedicată profesorilor, părinților și marelui filantrop C-tin Șt. Bolintineanu.

Este, așadar, avocat, apoi judecător de instrucție și procuror regal, în primul război mondial servind ca ofițer cu gradul de maior pe lângă Curtea Marțială. Lămuritor asupra familiei sale este arborele genealogic anexat acestui articol, elaborat pe baza cercetărilor proprii și mai cu seamă a informațiilor oferite cu o bunăvoință pentru care-i suntem recunoscători, de dl ing. Nicoară Badea, din arhiva căruia am extras și edificatorul document pe care vi-l prezentăm în continuare.

Tribunalul Ilfov, Secția Notariat, nr. 6397/919,
27 martie 1919.
Act de transacție
Între subsemnații:

Tinca preotul Sachelarie N. Oprescu, Constantin Niculescu, ***Gheorghe Niculescu-Bolintin****, Alexandru Niculescu, Ștefan N. Oprescu, Ioan N. Oprescu și Marin N. Oprescu, toți de fel din comuna Bolintinu din Vale, a intervenit acest act de transacție pentru a preîntâmpina un proces dintre noi relativ la averea rămasă pe urma soțului și tatalui nostru Preotul Sachelarie N. Oprescu, decedat în comuna Bolintinu din Vale, convenim următoarele:*

(continuare în pag. 9)

Comisarul Niculescu-Bolintin acuză:
Slavici, Arghezi - vinovați de trădare !

(urmare din pagina 8)

I. Noi C. Niculescu, Gheorghe Niculescu-Bolintin, Alexandru Niculescu, Ștefan N. Oprescu, Ioan N. Oprescu și Marin N. Oprescu, declarăm că lăsăm în usufruct mamei noastre, Tinca N. Oprescu, pe tot timpul cât va trăi, toată averea mobilă și imobilă, rămasă pe urma defunctului nostru părinte Preot Sachelarie N. Oprescu și anume:

a) Planul de casă, cu casă și ecarete pe el, situat în vatra satului Bolintinu din Vale, învecinat cu proprietatea administrației plășei, fost proprietate Scarlat Popescu;

b) Locul de vie și pomi roditori pe lângă cimitir în întindere ca la un pogon și trei sferturi;

c) Ca la cinci pogoane loc arătură lângă satul Crivina;

d) Ca la șase pogoane loc arătură, situat în Islaz și La Meri, pendinte de comuna Bolintinu din Vale;

e) Suma de lei 16.746,45 (șase spre zece mii șapte sute patru zeci și șase lei 45%) din care 7746, 45 depuși la Banca „Prevederea" din comuna Bolintinu din Vale, lei 7.000 la împrumutul „Unirei" sub recipisa nr. [loc gol, n.r.], iar lei 2.000 depuși la Cassa de Depunere din partea fratelui nostru Alexandru Niculescu, în contul acestei transacțiuni după cum se prevede mai jos.

Bustul preotului Sachelarie N. Oprescu, autor Teodor Mâinea

Întreagă această avere ce îmi aparține rămâne în uzufruct în condițiunile codului civil mamei noastre Tinca preotul Nae Oprescu, până la încetarea sa din viață, când se va împărți între noi ca frați, fie chiar în momentul morței mamei noastre, fie mai înainte prin osebit act de partaj, însă vom intra în stăpânire numai după moartea mamei noastre.

II. Eu, Alexandru Niculescu, iau chiar de acum din averea tatălui meu, locul de casă din București, str. 13 Septembrie 65 în întindere la față de 5 stânjeni iar la fund de 4 stânjeni, adică jumătate din întreg terenul ce tatăl meu a avut cumpărat și anume partea rămasă lui după ce a dat zestre cealaltă jumătate surorei noastre Vasilica C. Naum. Pentru acest loc de casă pe care îl iau, voi depune drept valoare la Cassa de Depunere suma de 2.000 (două mii) pe contul succesiunei al cărui venit îl va lua mama noastră ca uzufructară după cum s-a prevăzut mai sus.

III. Eu, Ioan N. Oprescu, voiu lua în plină proprietate după moartea mamei mele, jumătate din planul de casă și anume partea despre Marincea. Latura totală din față și din fund se va împărți exact pe din două și jumătatea locului care cade dinspre Marincea o voiu lua-o cu tot ce se găsește pe ea construcție și pomi. În schimb la intrarea în posesie și proprietatea acestei jumătăți de plan de casă, voiu plăti, adică voi vărsa la massa succesorală suma de lei 3.000 (trei mii) drept valoarea acestui imobil.

IV. Noi, Gheorghe Niculescu-Bolintin, Alexandru Niculescu, Ștefan N. Oprescu, Ioan N. Oprescu, Marin N. Oprescu și Tinca Nae Oprescu, declarăm că Constantin Niculescu, fratele și fiul nostru, a chitat încă de pe când trăia defunctul tată creanța lui ipotecară de 3.000 lei cu procentele cuvenite, ce avea asupra caselor sale din strada Ion Mincu nr. 25 și în baza acestui act va putea singur să ceară și să obțină radierea acestei ipoteci înscrisă la nr. [loc gol, n.r.].

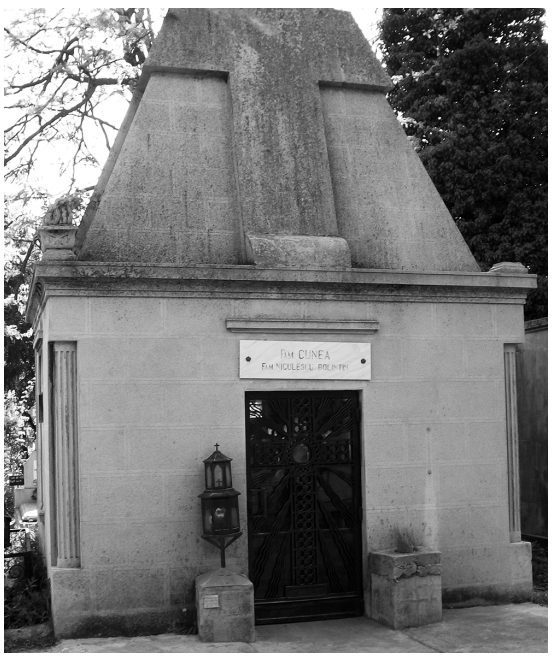
V. Subsemnata Tinca preotul Sachelarie N. Oprescu, declar că renunț la orice pretențiune ce ași avea în succeseiunea defunctului meu soț, mulțumindu-mă pe cele cuprinse în această transacție autentică.

[Urmează semnăturile părților și legalizarea actului. Martor este V. Dincescu, avocat, originar tot din Bolintin, domiciliat pe strada Știrbei Vodă, nr. 164, București. Document original din *Arhiva Nicoară Badea*, f. 1-2.]

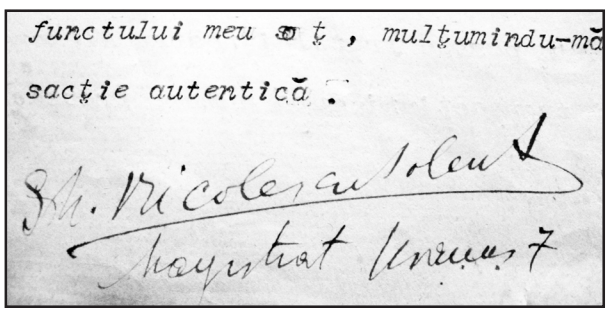
După o viață dedicată justiției, în care s-a afirmat drept un excepțional profesionist, rezolvând cazuri care au făcut furori în epocă (cazul Hans Friedman, cel care amăgea fetele de măritat, subtilizându-le zestrea; cazul Andrei Horvath, al traficului de influență la examinarea candidaților ca șefi de gară; cazul crimei din strada Precupeții Noi cu acuzata Arabela Armășescu-Stravolca; cazul atacului asupra automobilului legației poloneze; cazul avocatului Virgil Nicolaescu – Gică-mic; furtul de la societatea petroliferă „Cometa"; prinderea tâlharului Pia Brădescu etc), Gheorghe Niculescu-Bolintin se stingea la timp, în anul 1939, pe 17 februarie, soarta ferindu-l de tăvălugul comunist ce avea să-i închidă prin pușcării pe multe dintre rude. Unul ca el, care anchetase, în 1933, muncitorii de la atelierele Grivița și pe care *Istoria...* lui Roller îl eticheta drept *omul rău din Bolintin*, nu ar fi scăpat cu viață. Revista *Detectiv*, cea care-i publicase de atâtea ori cazurile rezolvate, își exprima astfel regretul dureroasei pierderi:

„A închis ochii zilele trecute cel care aproape două decenii a stăpânit Cabinetul I al judecătorilor de instrucție din Tribunalul Ilfov. Deși era de multă vreme Consilier de Curte, a fost menținut pe loc la Cabinetul de instrucție, unde a instruit câteva din cele mai celebre afaceri de după război. Niculescu-Bolintin a fost un mare detectiv pe lângă un magistrat integru, pasionat de meseria sa... pasionantă. Utilizând toate mijloacele moderne de investigație, el a reușit să lumineze o serie de afaceri dramatice, cari au pasionat la vremea lor opinia publică românească. În lunga sa carieră el a studiat îndeaproape lumea noastră interlopă, izbutind în cercetările sale să deosebească, din moravurile oamenilor mocirlei, calea cea dreaptă de urmat."

Rezultă, din semnătura pusă pe documentul prezentat mai înainte, că Gheorghe Niculescu-Bolintin locuia în București, pe strada Uranus, nr. 7; la Bolintinul din Vale însă, deținea un adevărat conac, cu parter și etaj, aflat la ieșirea din localitate de pe Drăgoi, pe dreapta drumului care duce spre Spitalul Poenărescu (Poenari), pe sub linia de înaltă tensiune de astăzi. Moșia aceasta, pentru că era destul de întinsă, ajungând până la Răstoacă (Sabar) și cu vreo 200 de metri lățime, fusese cumpărată din fosta proprietate Drugăneasca, care fusese vândută de urmași după moartea în urma unui duel a lui Alexandru Drugănescu zis

Cimitirul Sf. Vineri, cavoul familiei Niculescu-Bolintin

functului meu ... t , mulțumindu-mă
sacție autentică.
... Nicolescu Bolintin
... Magistrat Uranus 7

Nebunul, între alții și frații lor Dedu. Proprietatea va fi moștenită de Dan Niculescu-Bolintin, fiul lui Gheorghe, care o va stăpâni până la instalarea „regimului muncitoresc-democratic", când va fi nevoit să o „doneze de bunăvoie" în speranța că îl va ocoli inevitabilul. Nu l-a ocolit !

Conacul Niculescu-Bolintin va servi, în 1944, drept lagăr de tranzit pentru prizonierii germani (inf. Marian Vasilescu, 2014), pentru ca în anii 50 să devină sediu al Fermei nr. 6 Poenari a I.A.S. Ciorogârla. Ca o ironie a sorții, casa celui care a trimis la închisoare atâția răufăcători, a devenit pentru o vară, la începutul anilor 60, pușcărie de femei (cu garduri de sârmă ghimpată, foișoare, reflectoare), care erau obligate să muncească la ferma legumicolă de pe fosta moșie. După colectivizare (1962), ferma I.A.S. a fost mutată la Poenari iar clădirile au fost lăsate în părăsire, materialele de construcție fiind furate până la fundații. Pe ruinele, care abia se mai văd, au fost aruncate gunoaiele riveranilor de pe Drăgoi și de prin alte părți, aduse de căruțele spoitorilor. Iar astăzi, printre câini și gunoaie, nimic nu mai amintește de grandoarea bătrânului Bolintin.

Imaginea de pe prima pagină îl arată pe Gheorghe Niculescu-Bolintin instrumentând reconstituirea unui caz (*Reportaj*, supliment *Realitatea ilustrată*, 30 aprilie 1931).

(*Revista **Sud** invită pe toți cei care iubesc istoria acestor locuri și posedă informații, documente, fotografii etc., să ne contacteze în vederea valorificării lor în paginile acestei publicații sau al volumului în pregătire „Documente din arhive particulare"*)

Un erou martir - Aurel State

(urmare din pag. 5)

presupușii săi colaboratori. Atunci a spus răspicat anchetatorilor: „Nu sînt legionar, dar dacă vă e așa frică de ei, vă rog să mă considerați unul dintre ai lor". În iulie 1958 sare de pe clădirea închisorii bucureștene Uranus, în încercarea de a se sinucide, nedorind ca sub tortură să depună mărturie împotriva unor coinculpați nevinovați ca și el. „M-am agățat de o aripă de înger", este expresia spusă atunci când a scăpat cu viață, dar cu numeroase și grave fracturi care au fost „tratate" la spitalul închisorii Văcărești. După 8 luni de chin, cu 120 de fracturi, cu șuruburi și plăci metalice sub piele continuă să înfrunte istoria: „frânt a fost, dar înfrânt niciodată". În 1959, în urma procesului a fost condamnat la 18 ani de muncă silnică și 7 ani de degradare civică. Din cei 18, a executat numai 6 ani în închisoarea de la Aiud, iar în 1964 a fost eliberat datorită decretului. Părăsește închisoarea Aiud cu ultimul lot de deținuți, cei care refuzaseră până la capăt „reeducarea". Revine, în același an, la Universitate, termină facultatea, ajunge profesor și predă la o școală din București până în 1976, când a ieșit la pensie. A fost permanent supravegheat de Securitate. În acest timp a scris *Drumul Crucii* și a tradus numeroase cărți. În 1977 a predat la Editura Cartea Românească manuscrisul cărții *Drumul Crucii*, dar fiind cenzurată nu a mai putut fi publicată. Romanul a fost păstrat de Marin Preda, pe atunci președinte al Editurii Cartea Românească. Cu toate încercările Securității de a pune mâna pe manuscris, acesta a fost bine păzit. Un exemplar a fost trimis în străinătate, cu mari eforturi și a apărut în anul 1983, după moartea autorului, la Editura Coresi Verlag din Freiburg, Germania. A doua ediție avea să apară abia în 1993, la Editura Litera, datorită poetei Ileana Mălăncioiu, originară din satul Godeni, colaboratoare și prietenă cu Aurel State.

Aurel State a fost rearestat, anchetat și torturat, murind în spital la 19 noiembrie 1983, în condiții neelucidate, se pare ucis.

Drumul Crucii acestui erou-martir a început încă din beciurile Siguranței, pe când era acuzat de a fi legionar. Aurel State nu a fost niciodată legionar, dar a avut două idealuri: Neamul Românesc și Credința în Hristos. Ajunși în țară în anul 1955, prizonierii au fost încarcerați la Jilava. Eroii au devenit „monștri" și „bandiți". A urmat Aiudul și încercările de reeducare ale lui Enoiu și ale colonelului Crăciun nu au avut sorți de izbândă. La prima „ședință", Aurel State s-a ridicat sprijinindu-se în cârje și a replicat: „Sînt destul de educat ca să mai am nevoie de așa ceva, nu mi-e teamă de tine". Un deținut s-a repezit și i-a sărutat mâna de pe cârje în semn de apreciere a curajului.

La 19 noiembrie 1983 a purces la drumul spre cer. Îi plăcea să creadă că rugăciunile mamei sale îl salvaseră în toate împrejurările. Securitatea nu l-a iertat nici mort. Prietenii și cunoscuții au fost avertizați să nu meargă pentru a-l conduce pe ultimul drum. Lumea a venit, totuși, la căpătâiul acestui martir. Securitatea, prezentă, a filmat adunarea, pentru a putea identifica apoi pe participanți și a interzis orice cuvântare.

Într-adevăr, pentru cei din Godeni, rude, vecini, cunoscuți, Aurel State (Domnul Aurică după cum era numit), are aura unui sfânt. Ca nepot al Domnului Aurică, îmi aduc aminte momentul întoarcerii din prizonierat. Aveam 6 ani, eram vecini și rude. Era întuneric și a venit urmat de un alai de consăteni. Bătrânul său tată, Măre sau Moșu, povestea mai apoi că l-a recunoscut după felul cum s-a aplecat când a trecut pe sub bolta de vie de la colțul casei. Mai târziu, îmi aduc aminte, că în timpul procesului din 1958, tanti Lucreția, sora lui, venea la noi la București (locuiam în cartierul Grivița) pentru a merge împreună cu tata, Onică State, la proces. La întoarcere vorbeau încet, pe ascuns, ca să nu auzim noi copiii. Ultima dată l-am văzut în 1972, când a venit la apartamentul nostru din București-Piața Chibrit, cu ocazia căsătoriei mele. Era înalt, drept, dar se sprijinea în cârje.

Tatăl meu, Ion (Onică) State, văr primar cu Aurel State, a lăsat mărturie despre el în filele jurnalului:

3 XII 1955: Azi am auzit că vin prizonierii din URSS. Mă frământă gândul la Aurel. Marioara are presimțirea fermă că trebuie să avem vești despre el...

9 XII 1955: În sfârșit mă hotărăsc să merg la Arion, care îmi spune marea veste că în ziua de 4 decembrie 1955 Aurel a sosit la Godeni. Nu-mi venea să cred. M-am hotărât să merg la Godeni, să-l văd pe Aurel.

13 XII 1955: Am plecat la Godeni cu Marioara. După 12 ani și 4 luni am avut mult dorita clipă să-l văd pe mult doritul nostru Aurel. L-am pipăit pe dearândul să mă conving că este întreg. Drăguțul de el, e slăbit, nervos, abătut, veșnic nemulțumit. N-am putut vorbi cu el prea mult, e obosit. Am discutat referitor la sănătatea lui, care lasă de dorit. M-am interesat cu Arion să-l internăm în București.

În ziua morții s-au auzit tristele versuri:

Vezi-l Doamne, Tu cum trece / pragul lumii, slab și drept, / răstignit pe crucea rece

care-i spânzură în piept / voievod fără coroană / țării lui de peste vis, / suflet fără de prihană, sânge fără de zapis ! // Vezi-l, Doamne, și-l trimite să-i petreacă pașii, lunii, / Ale îngerilor cete / spre Crimeile luminii, / că din noaptea lumii tale / a pornit pribeag spre cer / strâns în giulgiul lui de zale / cel din urmă Cavaler ! [Vasile A. Marian (Răzvan Codrescu), 19 noiembrie 1983]

Drumul Crucii, cartea lui Aurel State, reprezintă pentru tânăra generație, o sublimă lecție de verticalitate.

Îi admir pe oamenii care fac capodopere din viața lor

Interviu cu prozatorul, eseistul și criticul literar

Ioana Pârvulescu

Stimată doamnă Ioana Pârvulescu, revista ***Sud****, în numele căreia v-am rugat să purtăm această discuție, apare de mai mulți ani la Bolintinul din Vale, localitate care vă este desigur cunoscută din anii când făceați naveta ca să predați la școala de la Roata. Ce amintiri păstrați acelor vremuri ?*

Cât se poate de pestrițe. Nu regret experiența în sine, ci durata ei. Au fost 7 ani lungi din viața mea, între 23 și 30, vârstă la care ai energie, memorie, creativitate, chef de scris și de trăit. Or, naveta în condiții cumplite (am descris în mai multe rânduri ce însemna asta, statul în picioare în autobuze arhipline, cu țurțuri înăuntru iarna, cu o căldură insuportabilă vara, și pe care le așteptai în câmp neștiind exact când vin – și cu asta n-am spus încă nimic), naveta zi de zi îți tocea nervii și sănătatea, îți epuiza energia, îți strivea creativitatea și îți seca cheful de viață. Chiar dacă eu am avut noroc cu o doamnă directoare minunată, doamna Lucia Stănescu, de altfel tot profesoară de română, vremurile erau de așa natură încât te sufocau. Copiii, elevii, erau însă receptivi și

Școala din Roata cu "Stejarul Unirii"

drăguți. Mă întreb și acum ce s-a întâmplat cu cel mai talentat și mai cultivat dintre ei, Stan Enache, care, dacă ar fi trăit într-o lume liberă ar fi ajuns, nu mă îndoiesc, un Marin Preda. Azi, după terminarea facultății obții o bursă într-un mare oraș european, vezi lumea, înveți, bei cultură, dacă vrei.

Drumul zilnic spre Roata, de luni până sâmbătă, în abrutizantele condiții ale ultimului deceniu ceaușist, nu a fost unul oarecare. Ați avut percepția că vă afundați într-o periferie a Bucureștilor, o mahala cu toate sensurile peiorative ale termenului, sau într-un spațiu cu o spiritualitate mai aparte. Vă întreb dacă ați simțit pe acest drum că treceați prin Ciorogârla lui Pamfil Șeicaru, prin Bolintinul lui Dimitrie Bolintineanu și Grigore Alexandrescu, prin Crevedia lui Nicolae Crevedia, lăsând la Mârșa pe Cioflec sau Oscar Han ? Ați avut vreodată conștiința prezenței acestor spirite ?

Sigur, la început, în primul an de navetă, împreună cu colegii mei absolvenți de Litere, trimiteam câte un gând bun către, de pildă, Bolintineanu, care avea și statuia la vedere, ba chiar mai recitam câte un vers naiv și sentimental din opera lui sau glumeam pe seama celebrei *O fată tânără pe patul morții.* Dar, cu timpul, nu mă mai bucurau decât grădinile cu lalele înflorite și câmpurile cu verde proaspăt, care îmi liniștea ochiul în fiecare lună mai. Și toamna, fructele din pomi. Iar, uneori, seara, câte o lună imensă cum rareori se vede la munte (eu crescusem la Brașov). Fiind orășeancă, asemenea lucruri mă încântau, nu eram deprinsă cu ele.

Ați destăinuit undeva, că o scriere a dumneavoastră, „Oglinda venețiană", a fost concepută pe când făceați naveta, din zori în noapte. Este o proză ruptă de actualitatea imediată, a autobuzelor și dubelor muncitorești sau este una marcată de sentimentele stârnite de acest „lung drum al Vlașcăi" ?

Nu cred că tot romanul a fost gândit în autobuz, în nici un caz, dar e adevărat că, neavând ce face câte o oră-două la dus și iarăși, la întors, compuneam în minte. Adesea poeme, pe care le scriam apoi rapid, când ajungeam la școală, în cancelarie. Cât despre roman, n-are absolut nici o legătură cu drumurile mele, dimpotrivă, era o posibilitate de evadare. E un fel de saga a familiei mele și e legat de Brașov și de casa în care se află încă această oglindă venețiană din titlu.

Care este haina care vă îmbracă cel mai bine: dascăl, poet, critic literar, prozator ?

Ca să preiau metafora: profesoară e haina de lucru, poet e o haină rară, sofisticată, pe care o îmbrac doar în momente – puține – de sărbătoare, haina de critic „m-a strâns" întotdeauna și am îmbrăcat-o doar de nevoie, iar cea de prozator e haina în care mă simt liberă, ca o costumație de vacanță.

Știu că vă simțiți în largul dumneavoastră în vechea lume românească, în Bucureștii de altădată. De curând, Asociatia noastră a editat un giuvaer de demult, aprecierile critice ale Virginiei Pilat asupra operelor unor scriitori români din veacul al XIX-lea. Ele datează din anii 1905-1906 și au rămas într-un manuscris, salvat ca prin minune de vitregiile vremurilor. Despre Viginia Pilat știm că a fost „profesoară de română" la liceul Regina Maria din București. În rest, avem puține informații și nici o fotografie a autoarei. Vă mărturisesc că adesea, citind rândurile Virginiei Pilat, mi-a venit în minte imaginea dumneavoastră. Desigur, în vremea Virginiei Pilat nu se putea vorbi despre o critică literară „feminină". Cum credeți că stau lucrurile astăzi ?

Astăzi femeile se pot ocupa de absolut orice, fără opreliști. Adesea cu exces de agresivitate, care vine din nevoia de afirmare de sine. De pildă reporteriițele tv. se simt mari și tari și uneori au voci „cu o octavă mai sus decât normal". De remarcat că, pe măsură ce femeile au cucerit teritorii considerate până nu demult masculine, și bărbații au cucerit teritorii cândva preponderent feminine. De pildă meseria de casier. Pe vremea când făceam eu naveta era puțin ciudat să vezi un bărbat casier, azi e cât se poate de normal. În genere, am încredere că lucrurile vor fi tot mai normale în privința meseriilor. În critica literară nu contează dacă textul e scris de o femeie sau de un bărbat, ci dacă e onest sau necinstit, dacă e adecvat sau inadecvat.

Bucureștiul sau Bucureștii ?

Bucureștii e un plural desuet. La început au fost Bucureștii. Sigur că orice oraș e format din mai multe straturi, din mai multe lumi, iar în cazul Capitalei noastre lucrul e evident. Dar cuvântul s-a modernizat, a primit, prin uz (poate imitând și aici Parisul) forma de singular, iar eu am preferat-o întotdeauna. Cărțile mele sunt scrise, în fond, pentru contemporanii mei și, chiar dacă multe se ocupă de trecut, ca structură sunt cât se poate de actuale.

În denumirea Asociației noastre (Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu), care editează și revista Sud, apare numele Bolintineanu, deși nu neapărat cel al lui Dimitrie.

În vremea din urmă studiul poetului din Bolintin nu mai este cuprins în manualele școlare. Din perspectiva noastră, care considerăm o datorie promovarea moștenirii acestuia, Dimitrie Bolintineanu ar trebui înțeles ca o personalitate complexă, cu realizări și contribuții majore la cultura românească. Desigur, prin prisma creației literare, Dimitrie Bolintineanu poate fi perceput drept un autor minor, însă portretul său nu este complet dacă ignorăm, spre exemplu, că sub mandatul său s-a înființat Facultatea de Litere din București sau dacă-i ignorăm opera jurnalistică sau verticalitatea principiilor. Dumneavoastră, care ați lucrat la elaborarea de manuale școlare, cum vedeți toată această problematică ? Sunteți de părere că este suficientă cunoașterea unui scriitor numai prin prisma creației literare ?

Mie toată „perioada Bolintineanu" mi-e dragă, adică timpul generației pașoptiste. Pașoptiștii au ceva auroral și pur, ceva ce generația următoare, a junimiștilor, a pierdut (știți asta din *Epigonii*). La Bolintineanu m-a impresionat și tristețea sfârșitului său, în spital (și spitalele erau, pe-atunci, mai rele decât închisorile), merita mai multă atenție din partea contemporanilor. Era extraordinar de iubit ca poet, pe-atunci, iar meritul lui e că a făcut saltul către *Conrad*, deși publicul îi cerea balade facile și poeme „cu flori". Iar în cazul pașoptiștilor viața a întrecut cu mult opera, și-au pus geniul în viață, ca să-l parafrazăm pe Oscar Wilde. Îi admir pe oamenii care fac capodopere din viața lor. Închei deci, dorindu-le cititorilor revistei dumneavoastră o viață ca o carte frumoasă.

A consemnat Gabriel STEGĂRESCU

Eu n-am văzut Basarabia nu din cauza gardului de sârmă ghimpată, ci nu am văzut-o din cauza unor ordine.

Convorbiri duhovnicești cu
Î.P.S. Ioan Selejan,
Arhiepiscopul Munților, al Episcopiei Covasnei și Harghitei

Luminița Cornea – *Înaltpreasfințite Părinte Arhiepiscop, în vara anului 2013, la Centrul Ecleziastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan" din Sf. Gheorghe, v-ați întâlnit cu un grup de basarabeni, profesori și studenți de la Universitatea „B.P.Hasdeu" din Cahul, Republica Moldova. Ați mărturisit că vă bucurați foarte mult de prezența basarabenilor și v-ați întreținut cu invitații din Basarabia. Ați aflat atunci că una dintre profesoare, Ioana Axentii, cercetează activitatea Episcopului Justinian Teculescu, pe când a fost episcop de Cahul, între 1926-1932.*

Î.P.S. Ioan – Da, i-am mulțumit cu bucurie că studiază activitatea Episcopului născut pe teritoriul Eparhiei noastre, în Voinești Covasnei. Partea culturală a scăpat de lanțuri, pe când elementele politice încă sunt încătușate. Dar, din mila lui Dumnezeu, după 1989 graiul, cuvântul, cultura s-au descătușat. Știm că întotdeauna elementul de cultură a fost vectorul care a tras după el civilizația unei țări, unor popoare. Așa cum cercetătorii din zona noastră cerceteză viața și activitatea unor personalități născute pe aceste meleaguri, sunt interesate și de locurile unde au activat, este bine că și pe acele plaiuri există cărturari cu asemenea preocupări. Mă bucur că se realizează astfel de conexiuni. Oamenii de cultură pot reface spațiul cultural românesc comun. Oricât ar fi fost acel gard de sârmă ghimpată, gros cât brațul meu, tot îl mănâncă rugina într-o zi. Întotdeauna s-a văzut, în decursul istoriei culturii și civilizației lumii, că țăranii sunt oameni sfinți. Ei, săracii, cu sudoarea lor au sfințit pământul, însă oamenii de cultură sunt chemați, într-o țară, într-o civilizație, să sfințească văzduhul, cerul ei, de aceea zic eu că aceste interconexiuni sunt extraordinare. Sârma aceea ghimpată a fost mult mai penetrantă decât zidul comunist care a fost mult mai opac. **Eu n-am văzut Basarabia nu din cauza gardului de sârmă ghimpată, ci nu am văzut-o din cauza unor ordine**. După 1989, la o întâlnire colegială, la mai mulți ani de la terminarea liceului, în vorbirea mea, am mulțumit profesorilor pentru ce ne-au învățat și pentru că nu ne-au terorizat niciodată. Profesorii mei de liceu nu ne-au terorizat niciodată, deși dirigintele meu mi-a spus că în caietul lui de observații, în dreptul numelui meu, printre alte caracterizări despre mine, scria: tânăr ce frecventează biserica. În sfârșit, profesorii nu ne-au obstrucționat, adică, dacă eu credeam în Dumnezeu, în loc de zece să-mi dea șapte. Le-am spus atunci profesorilor de istorie că îi iert pentru că nu ne-au vorbit de Basarabia: vă iert, știu că n-ați avut voie să ne spuneți despre Basarabia, că acolo trăiește sânge românesc, vă iert că nu ne-ați spus despre istoria lor. I-am iertat pentru că mi-am dat seama prin ce ar fi trecut dacă ne-ar fi spus atunci despre Basarabia.

Vă rog să ne vorbiți despre credința basarabenilor și despre felul cum vedeți în continuare legătura dintre românii de pe cele două maluri ale Prutului.

Sunt atâtea personalități care s-au născut dincolo de Prut, în Basarabia, și au venit aici. Ar fi bine, cât se poate, să avem o listă, pentru că nu este, cred, o localitate mai importantă, un oraș mai important, unde să nu fie așezat vreun cuib, vreun grup de basarabeni. Știu că, atunci, în 1940, când s-a dat ordin de plecare din Basarabia, cât de atent, cât de minuțios a organizat statul român retragerea. N-a fost familie din Basarabia, plugar, învățător, medic, fiecare a fost trecut pe listă și a trecut frontiera, ba chiar a și știut în ce localitate pleacă. Am prins și eu oameni mai în vârstă care au fost refugiați. Vă spun că **a fost de admirat credința lor**. Au adus cu ei un plus de valoare spirituală și de la început s-au lipit lângă biserică. Au fost mereu lângă biserică, pe unde au fost. De aceea spun că sunt importante cercetările din domeniul științei, medicinei ș.m.d., dar sunt tot atât de importante și cercetările legate de spiritul unei națiuni. Se îmbolnăvesc oamenii. Se îmbolnăvesc și copacii, dar, mai presus de bolile acestea individuale, este foarte grav când se îmbolnăvește o națiune. Iată noi am fost separați, ca și când am fi fost **doi plămâni, unul a respirat aer din Carpați și celălalt a respirat aer dintre Prut și Nistru, dar nu s-au despărțit**. Cei doi plămâni au hrănit ființa națională. Numai că prin ce au trecut basarabenii și prin ce am trecut și noi, mai ales în Transilvania ! În 1940, după ce au venit ungurii, pe un cântăreț bisericesc dintr-un sat de aici, Mărtănuș, l-au tăiat ungurii bucăți, l-au aruncat pe gunoi și trei zile nici nu i-au lăsat să-l îngroape. Deci au fost atrocități de mare anvergură, dar noi le-am trăit aici, basarabenii le-au trăit aproape două sute de ani cu intermitențe, dar noi, în Transilvania, le-am trăit 800 de ani. Gândiți-vă cum se mai întâmplă că avem în spațiul transilvan oameni care mai vorbesc românește, care mai au cultură română ! Uitați-vă, de exemplu, prin 1910-1911, bunicul meu s-a dus la școală. Într-un sat românesc din Transilvania, la școală, era învățător maghiar. Când a venit bietul copil acasă, scria cuvinte ungurești. L-au lăsat părinții un an, l-au mai lăsat încă un an și gata, a rămas cu două clase, că nu l-au mai lăsat să meargă la școală maghiară. Așa a rămas cu două clase și toată viața a semnat cu două litere. Deși cu puține clase, părinții mei m-au învățat pe mine să vorbesc românește.

Înaltpreasfințite Părinte, cred că oricine vă aude simte că aceste cuvinte despre ființa neamului nostru românesc le spuneți din inimă, nu din cărți. Vă rog să ne mai vorbiți despre apărarea ființei naționale, ce sfat ne dați în această privință pentru viitor ?

Trebuie să privim înainte, că, dacă ne uităm numai în urmă, ne vom împiedica pe cărarea istoriei. Ne uităm în urmă ca să știm ce am fost și cum suntem, dar realizarea unității naționale și spirituale a românilor nu se face decât privind înainte. Dacă ne tot întoarcem, s-ar putea să rămânem cu gâtul strâmb. Și atunci ce popor ar fi acela cu gâtul strâmb, sucit ? ! Nu așa ne-a făcut Dumnezeu. Voința lui Dumnezeu este să fim toți împreună. Dumnezeu ne-a pregătit, în Rai, tuturor românilor un loc. Pentru toți, Dumnezeu a pregătit un colț de Rai. Acolo este un tricolor românesc, unde toți românii se strâng laolaltă.

Să revenim la ființa neamului nostru românesc. Trebuie ca toate celulele ființei naționale să pulseze către un țel. Este o tragedie când se îmbolnăvește un popor, ființa unui neam. Trebuie să ne ferim să ni se îmbolnăvească ființa, adică să nu ne urâm unii pe alții, pentru că dispare acel popor în care își face casă ura. Trebuie să ne iubim mai mult. Dacă se vorbea, în 1859, de secarea Milcovului „dintr-o sorbire", să ne ajute Dumnezeu să secăm și Prutul într-o zi, dar zic eu că nu l-aș seca, ci l-aș mângâia, ci l-aș binecuvânta, pentru că Prutul este o binecuvântare a spațiului românesc. Când vorbesc despre spațiul nostru românesc, eu pomenesc de multe ori, în predicile mele, cuvintele lui Eminescu *De la Nistru pân la Tisa / Din Hotin până la Mare*. Acestea sunt cele patru puncte cardinale marcate de Eminescu, sunt borne de spiritualitate peste care nu va putea să treacă nimeni. Nimeni nu ne va face vreodată imaginea în lume. Noi ne facem imaginea în lume. Chiar dacă nu avem nu știu ce superinstitute de cercetări, lumea de astăzi caută oaze de moralitate, caută țări unde sunt popoare morale; aceasta va fi aurul generațiilor viitoare. Nu aurul va avea valoare. Cei care vin după noi, peste câțiva ani, vor arunca aurul pe străzi și vor căuta aurul unei credințe cu adevărat în Dumnezeu și moralitatea.

A consemnat Luminița CORNEA

Din durere s-a-ntrupat pictura

Florin COLONAȘ

Promenada prin grădina Tuilleries oferea în acel sfârșit de noiembrie 2013, satisfacția a două expoziții care tezaurizează importante repere de artă vizuală. Găzduite de cele două impunătoare pavilioane edificate de către Napoleon al III-lea, unul pentru practicarea jocului cu mingea și cu palma, asemănător sportului nostru național, oina, și un al doilea menit să protejeze portocalii de intemperiile și capriciile iernii.

Cele două maiestuoase creații arhitectonice, dominând piața Concordiei, sunt celebre pentru expozițiile pe care le găzduiesc și au intrat în limbajul curent, sub numele de Jeau de Paume și Orangérie.

Până acum vreo două decenii Jeau de Paume a găzduit colecția de impresioniști, care astăzi se găsește pe celălalt mal al Senei, la giganticul muzeu aflat în fosta gară Orsay. Actualmente, aici au loc în general expoziții temporare, foto și grafică. În acest moment pe lângă alte expoziții de mai mică amploare fiinţează o retrospectivă a unui mare fotograf Erwin Blumenfeld (1897-1967), opera sa fiind o emoționantă frescă a aspectelor socio-politice dintre cele două războaie, puse în pagină prin fotografii, desene și fotomontaje realizate într-o jumătate de veac, începând din 1910 până în 1960.

La Orangérie, în afara colecției permanente de impresioniști și a celor două săli cu contur parabolic, pe ai căror pereți sunt imensele pânze cu nuferi, pictați în diferite anotimpuri și la diferite ore ale zilei, de către maestrul Claude Monet, se întâmplă și alte evenimente care au însă un caracter temporar. De data aceasta expoziția dedicată operei artistei mexicane Frida Kahlo, al cărei destin artistic vom căuta să-l urmărim, în rândurile de mai jos.

Fiică a unui emigrant german, stabilit în Mexic, având o mamă din partea locului, trăind într-o familie cu mulți copii, multe fete și doar un băiat, s-a născut în 1907, în familia unui salariat al unei bijuterii.

În *La Casa Azul* (Casa Albastră), mama este depășită de numărul mare de copii, având în grijă și alte două fete din primul mariaj al neamțului. Femeie frumoasă, bine clădită, cu talie subțire și ochi sublimi, era neștiutoare de carte. Fire despotică, le învață pe fete treburile gospodărești. Frida, se apropie mai mult de tatăl său, care avea însă o suferință, făcând crize de epilepsie. Era, dealtfel, un om instruit, citind literatură germană clasică, cântând la pian, studiind filosofii germani și preocupându-se de șah, ulterior abandonând meseria de bijutier pentru cea de fotograf, prin care obține o slujbă la Patrimoniul Cultural Mexican. În frecventele ședințe de fotografiere a vestigiilor arheologice este însoțit de fiica sa Frida, pe care o inițiază în arta fotografiei, și care, va căpăta ea însăși mult drag pentru a surprinde imagini cu ajutorul obiectivului. Cele deprinse prin luarea de imagini pe film, îi vor folosi ca elemente în lucrările de pictură de mai târziu.

Fetița cu obrajii bucălați, cu trăsături frumoase moștenite de la mamă, avusese la vârsta începerii școlii poliomielită. Este obligată să stea la pat nouă luni, după care, piciorul drept atrofiat îi creează probleme la mers. Copiii răutăcioși îi spun „Frida, picior de lemn". Depășește cu multă dârzenie momentul, făcând antrenamente de recuperare, face mult sport pe patine cu rotile, merge, aleargă, se cațără peste tot, pasionată de bicicletă se întrece cu băieții și chiar se bate cu ei și de multe ori îi înfrânge. Handicapul locomotor se atenuează și va fi mascat cu abilitate prin botine înalte, șosete diferite și chiar pantaloni, ceea ce la epoca aceea era ceva mai rar la o femeie. Atitudinea băiețească din comportamentul ei față de colegi, se traduce și prin preluarea elementelor vestimentației masculine.

Tocmai își înzdrăvenise binișor piciorul bolnav, arăta bine ca domnișoară și avea un psihic tonic, avea succes la școală și se gândea serios să devină medic, preocupându-se asiduu de științele naturii, biologia captivând-o, când un alt eveniment nefericit intervine în viața adolescentei de 18 ani.

În 17 septembrie 1925, chiar de Ziua Independenței Mexicului, luând un autobuz în drum spre casă, are loc o teribilă tamponare cu un tramvai, care zdrobește pur și simplu vehiculului în care se afla. Copila aceasta, care suferise până la acesta vârstă mai mult decât se poate închipui, va fi străpunsă de o bară care-i va provoca leziuni multiple și de o gravitate inimaginabilă.

Puține șanse de supraviețuire are un om, care pierde o cantitate enormă din masa sanguină, al cărui abdomen și bazin este străpuns asemenea unei săbii de o bară metalică care-i provoacă multiple fracturi ale coloanei vertebrale și a pelvisului cu dislocarea din șold a acelui atât de încercat picior drept. Parcă n-ar fi fost suficient, la acestea se mai adaugă și nenumărate fracturi la gambă, la coaste și la claviculă.

Plăpândul trup al viitoarei mari artiste, sfârtecat de fiarele contorsionate ale caroseriei autobuzului se lupta cu viața. Frida este hotărâtă să învingă. Este o luptă a biologicului cu moartea. În stradă aveau loc în acel timp mari tulburări sociale, revolte, adevărate bătălii care fărâmițau societatea mexicană, pe fondul unor nemulțumiri create de diferențele enorme între clasele sociale. Frida este foarte receptivă la glasul străzii. În spital fiind se interesează de politică, ia pulsul evenimentelor, se frământă. Cu totă imobilizarea la pat, începe să deseneze. Trimite epistole foștilor colegi, în care textele sunt alternate de desene, care au legătură cu realitatea imediată, evocând amintiri din copilărie, din școală sau din stradă. Are din ce în ce mai mult curaj, care se reflectă și în desenele sale.

Patul o obligă să aleagă o temă la îndemână. Începe să facă autoportrete. Se știe prea bine, că autoportretul nu este la îndemâna oricui. Ei bine, Frida exersează cu o ambiție ieșită din comun acest subiect. Mai mult decât atât, reușește. În întreaga sa creație, tema va fi reluată continuu. După o perioada lungă de spitalizare, bucuria că este externată nu durează mult. După un interval de

(continuare în pag.16)

Șerban Tomșa

Vânătoare de noapte

Am fost o singură dată la vânătoare.

Dacă ar fi după mine, aș interzice vânătoarea, iar iubitorilor de pușcoace și bubuituri le-aș pune la dispoziție mii și mii de poligoane, unde să tragă până își vor sparge timpanele. Nu cunosc o îndeletnicire mai crudă și mai barbară decât aceea de a trage în niște ființe care se hrănesc, respiră, privesc lumea cu ochi vioi și se tem pentru viața lor.

Pentru a se amuza, acești oameni ar putea organiza vânători de căciuli și pălării, precum Tartarin din Tarascon. Înarmat până în dinți și încărcat cu mâncare și băutură, acesta mergea în fiecare duminică până la marginea orașului, unde se adunau toți prietenii săi, care aduceau șunci afumate, slănină, maldăre de cârnați, fleici, carabine și pistoale. Vânătorii își aruncau pe rând șepcile în sus și trăgeau cu sete în ele. Când nu mai rămânea niciun chipiu întreg, dădeau semnalul încetării masacrului și se puneau pe chefuit.

Îmi plac în schimb vânătorile nereușite. Unul dintre prietenii mei s-a dus într-o iarnă la vânătoare, cu un alt bărbat. Era miezul nopții, iar cei doi s-au urcat într-o Dacie și au pornit plini de voioșie. Ajunși pe câmp, au oprit motorul și și-au trecut de câteva ori, unul altuia, o sticlă pântecoasă, plină cu țuică de prune, îmbătrânită în butoi de dud. Te ungea pe suflet, mi-a zis mai târziu amicul meu. După ce au golit sticla, s-au pus să aștepte iepurii. S-au trezit din somn abia dimineața, înțepenii de frig. Și-au dezmorțit oasele, au băut țuica rămasă, au pornit mașina și s-au întors liniștiți acasă.

Cum spuneam, am fost o singură dată la vânătoare. Mi-a făcut onoarea să mă invite un personaj important al regimului. „Tovarășul" era mare din toate punctele de vedere: funcție importantă, bani mulți, poziție solidă în Partidul Unic, avere considerabilă. În plus, era un munte ? ? de om, măsurând aproape doi metri. Îi meditasem copilul la limba română și, ca să-mi facă o bucurie, marele om s-a gândit să mă ducă la o vânătoare de noapte. După ce se întunecase bine, m-am pomenit cu el la poartă. Era înarmat cu o pușcă scumpă și se deplasa cu un ARO nou, condus de șoferul său. Era o toamnă târzie, grâul abia încolțise, dar marele om nu ținea seamă de asemenea mărunțișuri. L-a pus pe șofer să o ia direct peste semănăturile celui mai apropiat CAP. Am ajuns în mijlocul câmpiei și, cu farurile aprinse, a început să caute iepuri. Apărea câte un vătui orbit de lumina puternică, se ridica pe picioarele dinapoi, rămânând nemișcat, marele om îl ochea, dar animalul, pradă unei inspirații salvatoare, o lua la fugă, iar aprigul vânător începea să înjure și lăsa pușca jos. Până la urmă, unul a rămas în două lăbuțe suficient timp pentru ca marele om să-l țintească și să-l doboare. Arma a bubuit și iepurele a început să se zbată în spasmele morții.

– Du-te și adu iepurele, i-a ordonat marele om șoferului.

Tânărul a sărit de la volan, a luat rozătorul mort și l-a aruncat în mașină.

– Mare iepure, a zis el. Mare și gras.

– Eh, un iepure ca oricare altul, a spus marele om, cu prefăcută modestie. I-l dăm profesorului.

Și pe urmă, poruncitor și ferm:

– Hai, ce mai stai ? Întoarce mașina, să mergem acasă, că s-a făcut târziu.

– Știți, a început să povestească pe drum șoferul, am avut și eu iepuri.

– Iepuri sălbatici ? a întrebat ironic marele om. Îți trăsesești crescătorie ?

– E, și dumneavoastră acum ! Cum să cresc iepuri sălbatici ? Aveam iepuri de casă. De toate rasele, de toate mărimile... Aveam cuști peste cuști și mâncam aproape în fiecare zi iepure la tavă sau fript. Se înmulțiseră și ajunsesem să număr peste o sută de bucăți.

– Te procopsiseși, bă, băiete, a spus fals admirativ marele om. D-ăia cu coada lungă și cu urechile mari ?" și mi s-a făcut așa, o scârbă de n-am mai vrut să știu de iepuri.

– Și ce-ai făcut cu ei ? a întrebat marele om.

– Am deschis larg poarta și i-am dat pe uliță pe toți. Până la unul. Au mâncat vecinii două săptămâni din ei. Ca să nu mai vorbesc de câinii din împrejurimi. Unii iepuri voiau să se întoarcă înapoi, stăteau toată ziua în poarta mea, dar i-am *zgornit*.

– Și motanul ? am întrebat eu. Ce s-a mai întâmplat cu el ?

– Motanul l-am omorât, fire-ar el al dracu ! I-am fărâmat capul cu o bâtă ! Să-l satur de dragoste și de iepuroaice !

– Mda, a făcut marele om.

Și, după o vreme, meditativ:

– Oare așa pățesc toți cotoii care se spurcă la iepuroaice ?

N-am mai zis niciunul nimic, încercând să ne păstrăm măruntaiele întregi, în hurducăturile mașinii, care trecea peste niște șleauri adânci.

– Să vedeți, a continuat șoferul. De la o vreme îmi dispăreau din puii proaspăt fătați. Aveam eu unele bănuieli, așa că am stat și am pândit la cuști. Și ce să vezi ?

–Îi mânca iepuroaica, și-a dat cu părerea marele om.

– Aș, nu ! a râs șoferul. Și-a făcut apariția cotoiul. Că nu vă spusei... Aveam un cotoi mare și gras. L-am și cântărit, avea vreo zece kile.

– Bă, tu cam tai piroane, a zis marele om.

– Nu, pe cuvânt, toată lumea se mira când venea pe la mine și vedea motanul ăsta. „Ce dracu îi dai, bă, să mănânce, de s-a făcut cât porcul ?" mă întreba câte unul. Și cum vă spuneam, și-a făcut apariția infractorul. „Gata ! m-am gândit eu. Ăsta îmi mănâncă puii de iepure !" Dar l-am lăsat să văd pe unde intră. Nenorocitul ochise o spărtură în plasa de sârmă și s-a strecurat pe acolo. Eram gata să mă reped la el, când l-am văzut că încalecă pe o iepuroaică, o apucă iute cu dinții de ceafă și... dă-i... începe s-o cotoiască. "Ce dracu iese, mă, din ăștia ? m-am gândit eu.

Nu există țară pentru artiști

Era poreclit Dom Pedro și ar fi putut să facă o facultate adevărată, așa cum le spunea el instituțiilor de pe vremuri. Dar n-a vrut.

– La stilul meu, precis aș rămâne mereu cu câteva restanțe pe toamnă. Mai mult m-aș târî. Ce, asta ar fi viață ?

Omul avea o prestanță evidentă, datorită staturii impresionante și părului negru, des ca peria. Purta și o mustață bogată, cu vârfuri ascuțite, în stil mexican, responsabilă de porecla exotică, căpătată încă din adolescență. Era foarte demn și nu se umilea niciodată. Se purta cu nepăsare și devenea lacom doar atunci când pe masă se punea ceva care îi plăcea. Una peste alta, un bărbat care respira libertate prin toți porii ființei sale.

A trecut prin multe meserii, dar la serviciu făcea exact ce îi poftea inima. Se simțea obosit, lua o pauză. Voia să plece, pleca. Avea poftă de o bere, o bea. Îi era somn, se culca. Era enervat, se îmbăta. Degajat, fără explicații, fără regrete. Dacă șeful îl amenința cu concedierea, a doua zi nu se mai ducea el la slujbă. Și nu mai călca pe acolo toată viața.

Dom Pedro avea niște expresii favorite care făceau din el o prezență agreabilă, așa că toți îi căutau tovărășia.

– Măi, să fie !

– Salut, tot, săru' mâna, la revedere, sărbători fericite, ăla e, ce mai !

– Ai, mă, zău ?

Era iubit și respectat fără să fi făcut cel mai mic efort în direcția asta.

Era de pomină întâmplarea când Pedro, soldat fiind, a agățat o prostituată și s-a dus cu ea la o margine de pădure. Era beat și nesigur pe el.

– Ai de gând să faci ceva sau plec ? Că n-am toată ziua la dispoziție, s-a oțărât femeia.

Pedro s-a ridicat în picioare. Orizonturile se clătinau, prăbușindu-se peste el. Atunci i-a venit ideea salvatoare și s-a așezat la loc.

– Fă, tu știi că nu e bine să te fuți cu oricine ? a întrebat-o el pe tânără. Nu e moral să fii curvă și pe deasupra...

– Po-poftim ? s-a bâlbâit ea, necrezându-și urechilor.

Dar Pedro a predicat înainte, făcându-i o morală strașnică.

Părinții săi, oameni foarte înstăriți, au murit și i-au lăsat moștenire un întreg domeniu și o vilă cu trei etaje. Dom Pedro s-a retras la țară și a devenit și mai liniștit. Ca să aibă bani de țigări, vindea azi o ușă, mâine o sobă, iar mai târziu obiecte de mobilier. Se învecina cu niște tineri blonzi ca niște norvegieni, care mergeau, în nopțile de toamnă, la furat porumb de pe câmpurile CAP-ului.

– Băi, a zis unul dintre voinici, putem noi să-l lăsăm pe Dom Pedro să moară de foame ?

Au convenit că nu puteau. Așa că în următoarea noapte l-au convocat și pe el la o expediție de jaf. La miezul nopții s-au urcat în căruță. Acolo, băieții aveau o sticlă mare, plină cu țuică.

– Îmi dați și mie un gât ? a întrebat, politicos, Dom Pedro.

Tovarășii săi s-au precipitat să-i satisfacă dorința.

Când au ajuns la tarlaua pe care o aveau ca țintă, Pedro băuse trei sferturi din conținutul clondirului. Fârtații i-au pus un sac în mână și l-au îndemnat să nu piardă timpul. Dar după ce a coborât din teleguță, el a simțit cum o fericire fără margini îi inundă toată ființa. Fusese toată viața un om liber, dar acum simțea că zboară. I s-a năzărit că ar putea fi un comisar care îi vânează pe infractori. A întins mâna spre un camarad, ca și cum ar fi avut un pistol, și a răcnit:

– Bummmm !

Hoții au sărit ca arși.

– Băi, Pedro, dă-o dracu de treabă, pune mâna și umple sacul, că n-avem timp de goange !

– Bauuuuuu !

– Pedro, nu fi nesimțit ! Te-am luat cu noi de milă și tu ne dai de gol ?

– Bummmm !

– Auzi ? Dacă te-ai îmbătat, stai măcar liniștit și nu mai face tărăboi !

– Paaaaac !

– Fiiuuuuuu !

– Bummmm !

– Bauuuuuuu !

Se dezlănțuise al treilea război mondial. Băieții lăsaseră sacii și se minunau de tărăboiul pe care-l făcea Dom Pedro.

– Stați așa ! s-a auzit, din boscheți, o voce autoritară și prăduitorii au rămas încremeniți.

Trei milițieni, cu armele în mâini, îi înconjuraseră.

Dom Pedro râdea de se prăpădea.

– Băi, băiete, a zis un zbir, în timp ce îi punea lui Pedro cătușele, în felul tău ești un... d-ăia... cum le zice... zi-i să-i zic... aha !... un comedian d-ăla ! Un artist ! De-o juma' de oră stăm și te ascultăm.

– Ce artist, mânca-ți-aș ? s-a revoltat un fur. E un prost care moare de foame. Iar noi, să știi, cântăm și la acordeon și suntem oameni de onoare !

Nu mai știu ce s-a mai întâmplat cu personajul meu, dar e clar că lumea asta nu e făcută pentru artiști.

(*din volumul în curs de apariție la Editura Tracus Arte*)

Clubul de istorie

Ciprian NECȘUȚU

Ședința Clubului de Istorie din data de 18 ianuarie 2014 a marcat intrarea acestuia în cel de al treilea an de existență. Numărul participanților (de această dată, peste 30) a făcut neîncăpător localul obișnuit al ședințelor Clubului din str. Partizani. La un asemenea succes „de public" au contribuit cel puțin doi factori: tema și invitații speciali.

Tema centrală a discuțiilor a fost oferită de recentele descoperiri din spațiul localității Bolintinul din Vale, spațiu în care până acum, cu excepția a două stațiuni la Malu Spart, nu fuseseră repertoriate situri arheologice. Ca urmare a acestor noi și excepționale descoperiri, *Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu* a contactat specialiștii Muzeului Național de Istorie a României, care au răspuns cu un profesionalism și o promptitudine demne de laudă. După efectuarea unei analize preliminare, pe teren, au fost invitați la Clubul de Istorie pentru a comenta și explica pasionaților bolintineni cele găsite. Am avut așadar onoarea de a ne bucura de prezența arheologilor Cătălin Bem, Eugen Silviu Teodor și Mihai Florea care au „așezat" resturile arheologice între Epoca Bronzului și primul mileniu al erei creștine, Cultura Dridu a Evului Mediu Timpuriu. Cele mai

impresionante artefacte au fost reprezentate de un pumnal din piatră (descoperit pe malul stâng al Argeșului, în intravilanul Bolintinului din Vale, de către Nicu Bănică) și de ceramică aparținând Culturii Cerneahov – Sântana de Mureș (sec. IV), găsită de subsemnatul (Ciprian Necșuțu) pe malul stâng al Ilfovățului, lângă pădurea de la Malu Spart.

Discuțiile iscate ne-au purtat prin lumea Neoliticului românesc, a sectei bogomilice, a vizigoților care, de pe malurile Buzăului au ajuns tocmai pe ale Nigerului și din blonzi s-au transformat în negri, despre ritualuri de sacrificiu și funerare etc. S-a discutat și despre posibilitățile de valorificare culturală a excepționalelor descoperiri făcute, concluzia fiind aceea că lipsa de finanțare imposibilitează, cel puțin pentru moment, orice proiect în acest sens.

La final a fost prezentat filmul documentar *Bucșani. O zi din viața unei comunități neolitice*, realizat de Cătălin Bem, conducătorul șantierului arheologic de la Bucșani (jud. GR), de a cărui vizionare s-au bucurat: Casiana și Nicu Niculescu, Corneliu State, Dumitru Dumitrică, Florică Dan, Marian Grigore, Constanța Crudu, Sorin Chiva, Alexandra Răduță, Marius Stancu, Ștefan Crudu, Nicolae Stoica, Constanța Chiva, Fănela Constantin, Eugen Crudu, Nicu Bănică, Dumitru Dumitrică, Gabriel Stegărescu, Ciprian Necșuțu, Vasile Grigore, Valeriu Dumitrescu.

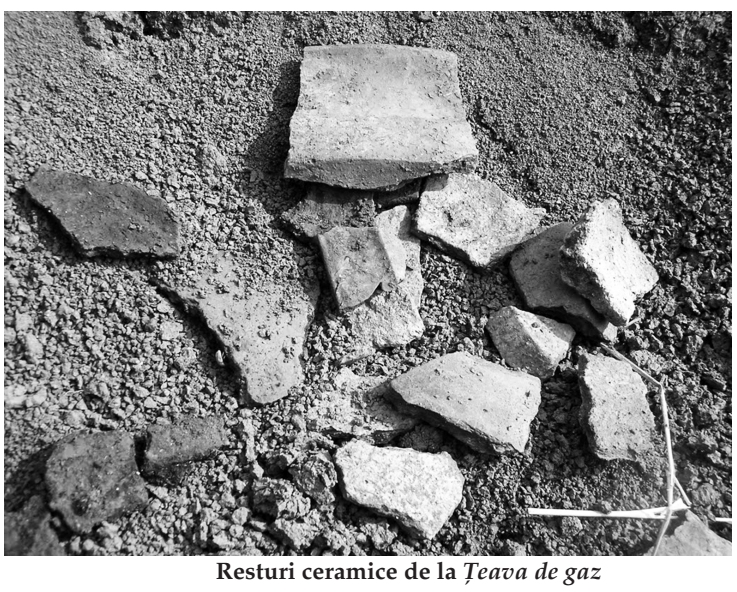
Următoarea ședință a Clubului de Istorie a fost programată pe 15 martie 2014, zi în care Bolintinul serbează a 581 aniversare de la prima atestare documentară. Prin urmare, tema va fi, cum altfel, *Bolintinul, istorie și devenire*.

"Arheologul" Ciprian Necșuțu, săpînd la *Țeava de gaz*

Ultimul vizigot, Ismael Diadie el Kuti

Resturi ceramice de la *Țeava de gaz*

Aurel Cojan la Palatul Suțu

Andreea TRĂISTARU

Într-o zgribulită seară de februarie, Muzeul de Istorie al Municipiului București a găzduit primul dintre evenimentele anului 2014 menite să celebreze centenarul nașterii pictorului Aurel Cojan. Sufletul acestor manifestări, același care în 2004 i-a organizat vizita în România și expoziția de la Șosea, este domnul Florin Colonaș, prins în mreaja creației și personalității pictorului stins în 2005, la Paris.

Expoziția, adăpostită acum de etajul I al Palatului Suțu, adună lucrări reprezentative pentru evoluția viziunii artistice a lui Cojan și a influențelor pe care le-a amalgamat. Despre aceasta a vorbit numerosului public prezent la vernisaj (dintre care am remarcat pe Alex Leo Șerban, Emil Lungeanu, Cornel Ostahie, Florentin Popescu și încă multe alte personalități din domeniul artei, literaturii, culturii în general) doamna Ruxandra Garofeanu și amfitrionul evenimentului, domnul Florin Colonaș, care au surprins aspecte din viața lui Conu' Ricu, despre galeristul său Alain Margaron, despre România și Franța.

Manifestările aniversare vor continua, sub bagheta aceluiași neobosit Florin Colonaș, la Anticariatul Unu, în data de 4 martie și la Academia Română, pe 18 martie 2014, locuri unde și revista ***Sud*** va fi prezentă.

Trauma lipsei de prieteni... pe Facebook

Cristina LUPAȘCU

Mă gândeam la un moment dat că eu nu primesc atâtea *like*-uri cum primesc alții de pe Facebook. M-am consolat o perioadă, spunându-mi că asta nu se întâmplă pentru că eu nu dau *like*-uri decât foarte rar. Apoi mi-am dat seama că, uneori, cu măsură, ca-n toate în viață, și Facebook-ul, ca și internetul în general, este bun. Și ce-i drept, simt nevoia uneori, de a posta ceva, că arde o nerăbdare în mine de a împărtăși ceva prietenilor de pe Facebook. Însă, când postez îmi dau seama că lumea nu comentează, ca la alții, cu zecile.

Și atunci m-am gândit, am analizat... Prietenii mei, din lumea reală, nu sunt din cei care să trăiască exclusiv pe Facebook, cu excepția celor care din asta își câștigă existența. Ei trăiesc în verdeața, soarele, ploaia și zăpada autentice, nu în cele *share*-uite.

Apoi, m-am mai gândit... Sunt sigură că oricât de mult i-a afectat pe unii acest „sindrom”, nu cred că există persoană care chiar să se mulțumească numai cu peisajul oferit de imaginea unui „gadget de poșetă”. Și atunci, care-i „faza” ? De ce simțim nevoia să arătăm totul pe Facebook ? Arătăm imagini cu noi în drum spre munte, la mare, în ploaia de afară (nu cred că mai e un pleonasm), cu zăpada văzută de la fereastră... Practic, postăm lucruri pe care încă le trăim pe viu, din fericire, pentru a fi „trăite” și într-o lume închipuită. Dar parcă bucuria, mare și adevărată, vine după ce postăm și vedem că avem un „feed-back”. Și atunci, poate, nevoia de a împărtăși vine din nevoia de a primi un răspuns. Dar, de cele mai multe ori, în fotografiile postate nu suntem singuri. Și atunci, mă întreb, de ce avem nevoie de un răspuns de dincolo de cercul de prieteni reali în care ne aflăm ?

Regizorul Spike Jonze, în filmul *Her*, ne-a prezentat o viziune din registrul „evoluției fără măsură”... Sau prost înțelese ? ! Ni se arată imaginea unei lumi perfecte, în care știința a evoluat până în punctul în care sunt creați roboți cu inteligență emoțională. Și observi, la un moment dat, un puhoi de lume ieșind de la metrou, aparent fericită, înveselită de telefoanele lor cu inteligență emoțională. Oamenii sunt împreună dar fără nicio legătură între ei. Ajung să dispere când sistemul de operare pică, și când prietenii lor „sisteme de operare” îi înșeală și-i părăsesc. Și atunci, se refugiază tot în oamenii de lângă ei.

Cumva, cred că prietenii aceștia virtuali pe care ni-i facem prin intermediul Facebook-ului ne dau impresia că suntem protejați. Alungă frica de vulnerabilitate prin faptul că, deși ne expunem peste măsură, nu ni se poate face aparent niciun rău. În film, personajul principal ajunge să se îndrăgostească de sistemul său de operare, în care descoperă pe „cineva”, chiar dacă nu are un corp.

Mama mă întreba, la un moment dat, suferind sincer, de ce noi nu îi facem și ei declarații pe Facebook ? ! Această chestiune era ridicată pe când ne aflam la numai câțiva centimetri una față de cealaltă, nu despărțindu-ne mări și țări ! Am respins isteric această posibilitate dar simțeam că nu-mi pot explica exact pentru ce. Pentru că

mi se părea fals ? Atât timp cât în realitate nu obișnuim, de ce să o facem pe Facebook ? ! Și atunci, m-am mai gândit puțin. Totuși, nevoia asta există. A fost exprimată, deci există. Plânge cu suspine în fața unui calculator la vederea declarațiilor unei odrasle adresate mamei sale. Și mama odraslei plânge probabil, tot suspinând, văzând de ce sentimente este capabilă odrasla. Dar, tot în fața unui calculator. Aceste lucruri nu se întâmplă față în față, ci mediat, din fața sau din spatele, cum vreți, unor calculatoare.

În fond, avem nevoie de recunoaștere pentru că așa suntem concepuți. În urma unui experiment pe rozătoare s-a constatat că cele stimulate cu electroșocuri au trăit mai mult decât cele care nu au fost lăsate în pace. Evident, cel mai mult au trăit cele care au primit atenție din partea îngrijitorilor (hrană au primit toate), însă au interacționat numai cele electrocutate.

Prin urmare, decât deloc, e bună și socializarea pe Facebook. Însă, ceva se întâmplă când constatăm că devenim incapabili să socializăm în afara rețelei cu la fel de multă ușurință cu care o făceam, poate, cândva.

Mi-a rămas în minte, în special, un fragment dintr-o carte pe care o citesc – genial !: „Noi, bărbații și femeile, suntem creaturi ale soarelui. Iubim lumina și viața. De aceea ne îngrămădim în târguri și orașe, iar satele se depopulează an de an. Ziua, în plina lumină a soarelui, când peste tot, în jurul nostru, natura e trează și activă, ne atrag costișele dealurilor și pădurile de nepătruns; dar noaptea, când maica noastră, Pământul, se duce la culcare și ne lasă treji, vai, lumea pare atât de solitară ! Și noi, ca niște copii într-o casă pustie, ne speriem. Începem atunci să oftăm și să nu mai putem de dorul străzilor luminate de felinare, al glasurilor omenești și al pulsului vieții semenilor noștri. Ne simțim atât de neputincioși și de mici în marea liniște, când pomii, ca niște umbre negre, foșnesc în adierea vânturilor de noapte. În preajma noastră sunt duhuri și suspinele lor înăbușite ne întristează peste măsură. Da, da, să ne strângem cu toții în marile orașe, să aprindem rugurile uriașe ale unui milion de becuri de gaz, să chiuim, să cântăm în cor și să ne simțim viteji.” (Jerome K. Jerome, *Trei într-o barcă*).

Se întâmplă totuși ceva când începe să ne fie mai ușor să găsim într-o mașinărie lucrurile de care avem nevoie.

Poate că nevoia de psihoterapie a început să apară de când ne este tot mai greu să găsim drumul spre noi înșine. Poate că asta conduce la lipsa de răbdare în a-l descoperi pe cel de lângă noi. Și poate, într-adevăr, singurătatea în aglomerația cea mai mare e o consecință a fricii de ceva. Ne e teamă când zăbovim prea mult în prezența noastră de ce-am putea descoperi și nu ne-ar plăcea (sau credem că trebuie să nu ne placă). Și atunci „ne strângem cu toții în marile orașe, aprindem rugurile uriașe ale unui milion de becuri de gaz, chiuim, cântăm în cor și ne simțim viteji”.

Poate că avem atâta nevoie de „răspunsul din rețea” pentru că nu mai putem percepe răspunsul în oamenii din fața noastră. Poate că nu putem vedea impactul pe care îl avem asupra celor de lângă noi, neintermediat, neamplificat, din cauza atrofierii instrumentului percepției. Și atunci postăm fărâme „artificioase” însă „perfecte” de viață în speranța că un „like” din partea unui „prieten” (cu care ***în realitate*** nu suntem prieteni), din „cartea cu fețe”, ne va confirma iluzoria fericire instalată în viața noastră.

Poate că nu este suficient să ne mulțumim numai cu electroșocuri ușoare, neletale, pentru a ne aduce aminte că trăim. Putem încerca să trăim numai cu atenția celor lângă care suntem deja. Poate reușind să fim suficienți pentru noi înșine, vom reuși să ne fie suficienți cei de lângă noi.

Determinare şi consecvenţă

Constantin Bărbuță

Remarcam și salutam totodată, într-un alt articol cu acest titlu (*Tribuna învățământului*, 21 octombrie 2013) câteva idei prioritare, programatice și promițătoare anului școlar curent, expuse public de ministrul educației, pe care ne-am permis a le însoți de unele sugestii, îndeosebi cu referire la măsuri necesare, ameliorative și imediate, izvorâte dintr-o lungă experiență în domeniu. Cazul petrecut la cumpăna dintre ani, abuziv, revoltător prin vocabularul grosier și tupeu al unei deja foste purtătoare de catalog, nu a făcut decât să confirme concludent fenomenul de involuție și una din cauzele fundamentale stabilității și valorii. Acest eveniment, dezolant și nedemn, produs într-o instituție de educație ce va purta nemeritat și pentru ani buni blamul de „fițe”, induce, consecutiv reacțiilor descătușate și universale de indignare și dezavuare spre o realitate mai mult decât alarmantă, aceea că el reprezintă, într-o măsură suficient de apropiata realității, doar vârful aisbergului, și că educația, unanim recunoscută drept fanion în pregătirea generațiilor ce ar urma sa garanteze progresul societății, devine un proces tot mai corodat și măcinat în profunzime. Pe fondul acestei îngrijorări întemeiate, lumea școlii, conștiința publică deopotrivă, a salutat responsabilitatea și fermitatea manifestate de factorii de decizie și sociali cu atribuții și răspunderi inclusiv în prevenirea și combaterea fenomenului paralizant al corupției, măsurilor legale dispuse, asigurarea consecvenței și toleranței zero. Sunt multiple temeiurile acestui optimism robust ce reies din seriozitatea și atenția acordată stabilirii adevărului, verificarea de probe, pro și contra, unanimitatea decidenților, vizavi de sancțiunea maximă aplicată. Prin două și remarcabile apariții publice la interval de 24 de ore, ministrul educației, apolitic și cu un salariu de demnitar inferior funcției anterioare, a întărit, cu argumente substanțiale, ceea ce o țară întreagă dorea și aștepta: decizia în unanimitate de înlăturare din educație este corectă și legală, ba mai mult, ministerul va acționa pentru corectarea imperfecțiunilor legii, astfel încât nici unul dintre cei ce au compromis cu vinovăție misiunea sacră de educator, sa nu mai poată reveni în sistem. Cu aceeași determinare și consecvență, primul demnitar al școlii, profesor și părinte, ținând seama de interesul și așteptările foarte mari a reiterat direcțiile și demersurile, țintind consolidarea legalității, moralei și disciplinei, readucerea în mediul educațional a climatului de competență, care generează respect și prestigiu, specifice acestui segment social important și complex, deopotrivă dificil și sensibil.

În întregul sistem educațional, măsuri anticorupție sunt deja în aplicare, interzicerea categorică a meditațiilor cu proprii elevi, școlile nu vor deveni „agenți economici” și nici profesorii „comisionari”, cadourile de orice fel și valoare ce alterează demnitatea și prestigiul, precum și manifestările tot mai extinse, stridente, costisitoare, prilejuite de absolvirea ciclurilor inferioare, vor fi de asemeni declarate ca ilegale „fondurile”, reprezentanții sindicatelor argumentând, mai complet și mai convingător față de propriile discursuri că, învățământul, fiind gratuit în baza constituției, sarcina dotării școlilor cu tot ceea ce este necesar bunei funcționări revine statului prin autoritățile locale. Este un pas important spre ceea ce sugeram anterior, acela că ministerul educației, garant al unui climat educațional adecvat în toate instituțiile școlare, trebuie să taie acest nod gordian, interzicând, la o adică, prin ordin, orice fond ce are la origine contribuții bănești ale părinților. O nota aparte și confuză a expus președinta asociațiilor nationale de părinți, sugerând ca acestea să obțina personalitate juridica și să desfășoare activitati precum... orice firmă, ceea ce constituie o eroare. Concluzia ce se desprinde din ansamblul evenimentelor care au tulburat enorm climatul școlar la toate nivelele, este aceea că, în orice instituție de învățământ, ministerul educației este responsabil unic de aplicarea și respectarea Legii învățământului, nimeni nu poate institui reguli de conduită care, precum s-a constatat pot avea consecințe mai mult decât dăunătoare. Determinarea, consecvența și intransigența, consacrate ridicării calitative a actului educațional, un Cod etic ce va statornici, în sfârșit, norme de conduită, clare și obligatorii, cu sancțiuni pe măsură, devin repere și garanții ale unei reveniri, treptată dar certă, a procesului de educație la fireasca normalitate.

Reviste, Reviste...

Cititorul de serviciu

Actualitatea literară, nr. 36, februarie 2014 (director Nicolae Silade, redactor șef Remus V. Giorgioni). Am remarcat articolul lui Al. Cistelecan despre *Cea neiubită de nimenea* (Mia Cerna) și proza lui Liviu Andrei de la pagina 5. Versuri de Nicolae Băciuț, Coriolan Păunescu și Niculina Oprea. O surpriză mai puțin plăcută, pentru care ne cerem iertare cititorilor noștri, este prezența unui material publicat și în revista *Sud* (noiembrie-decembrie 2013). Este, din păcate, o procedură pe care mulți autori o consideră ingenuă, aceea de a trimite același material la mai multe publicații și să-l mențină și după ce au primit confirmarea că va fi publicat. Este o lipsă de respect arătată cititorilor, în primul rând, și sperăm, cel puțin în cazul *Sud*-ului, să o evităm pe viitor.

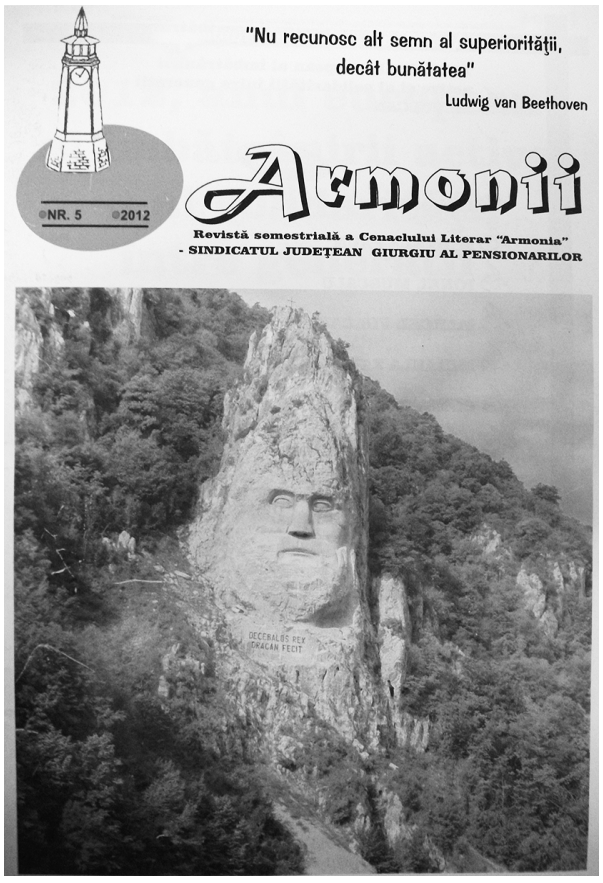
Dilema veche, nr. 521, 6-12 februarie 2014, găzduiește foarte multă Ucraina, căreia nu prea avem curajul a-i ura ceva: Să se schimbe ? ! – Să nu se schimbe ? ! Căci, dacă se schimbă, se va schimba ceva ? Oricum, prea multă părtinire în abordarea destinului „săracei" Ucraine. Recomadăm articolul lui Sever Voinescu despre *Forța reformatoare a nostalgiei*, despre Bizanț, Iustinian și Lege, și descoperim, totodată un Cătălin Ștefănescu mult prea subiectiv pentru a fi pe gustul nostru în *Ridiculomania*. Selma Iusuf, excelentă, ca de obicei, cu *legendele urbane* despre zăpadă la români. La pagina 16, Matei Martin construiește argumente în jurul unui *Apel pentru competență în instituțiile publice de cultură*, referindu-se la prăpastia dintre consumul cultural „la țară" și cel de oraș și la accesul general al publicului la instituțiile de cultură.

Litere, nr. 1-2 (166-167), ianuarie-februarie 2014 (director Tudor Cristea, redactor șef Mihai Stan). Foarte buna revistă târgovișteană oferă și de astă dată un sumar bogat. Recomandăm *Occidentul – Jocul viitorului* (Magda Grigore) despre recenta carte a lui Lucian Boia, *Brevetul de inventator al poeziei* acordat de Emil Lungeanu lui Costin David (p. 38, 40), Mircea Constantinescu, *Până la Lolita, te mănâncă Sebastian*. Excelentă *Tragedia regelui Richard al III-lea* în interpretarea lui Horia Gârbea. Versuri de Daniel D. Marin, Grigore Grigore, Adrian Agheorghiesei, Savian Mur, Emil Stănescu. Interesantă rememorarea lui Ioan I. Ciorănescu făcută de Victor Petrescu.

România literară; din numărul 6 (7 februarie 2014) ne-am oprit asupra cronicii semnate de Cosmin Ciotloș la cartea lui Alexandru Mușina, asupra evocării lui *Mircea Muthu, transilvanul*, realizată de Ioan-Aurel Pop și asupra incursiunii făcute de Grete Tartler în mirifica lume hispano-arabă din Al Andalus. Citățm privitor la libertatea culturală a poleitei Franțe: „Refuzul protejării limbilor regionale nu datează de ieri, de azi în Hexagon. El are cauze diverse. Carta Europeană a limbilor regionale este aceea care a scos oficialitățile din inerție." (p. 23). În numărul 7 (14 februarie) am reîntâlnit foarte buna cronică literară a lui Cosmin Ciotloș, vorbind acum despre cartea lui Dan Sociu și am savurat articolul lui Mihai Zamfir despre *Modelul Ion Pillat*. *O vizită a lui Marinetti în Rusia*, relatată de Leo Butnaru, ne reamintește una din viziunile italianului: „Noi visăm la crearea unui tip extrauman, căruia îi vor fi distruse suferințele morale, bunătatea, duioșia și dragostea – unicele nuclee care otrăvesc adevărata energie vitală, unicii dereglatori ai uriașei noastre electricități fiziologice." Sublim, ca o poezie ! Pe ultima pagină, întâlnim un foarte pertinent punct de vedere privind condiția revistelor de cultură ale țării (unde se spune *principalelor reviste*, definiție ce face parte din aceeași categorie cu poziția Franței în materie de limbi regionale): „Convingerea noastră este limpede: revistele acestea sunt instituții de cultură fundamentale pentru statul român, pentru identitatea și devenirea noastră și ele nu pot fi lăsate să funcționeze la voia întâmplării, fără sprijinul statului. Materialul cu care lucrează ele este limba română, în textele literare scrise în limba română se imprimă și se conservă cel mai bine datele specificității noastre, acelea care ne asigură perenitatea. Așa încât, revistele de cultură trebuie să aibă protecția statului (mai direct, susținerea financiară), ca alte instituții de cultură românești: teatre, muzee, biblioteci, case de cultură etc. Valoarea acestor publicații nu se măsoară după numărul de cititori (ca la *Click* sau la *Libertatea*...), ci după calitatea literaturii pe care o găzduiesc (literatura vie de astăzi este patrimoniul de mâine)."

Talent și entuziasm la orice vârstă

Constantin BĂRBUȚĂ

Un cenaclu literar – *Armonia*, un cor – *Lyra*, un Club al Seniorilor, sunt repere ce ilustrează convingător statura distinctă și importantă a preocupărilor membrilor Asociației Pensionarilor din jud. Giurgiu (președinte Marcel Vulcan), prin care dictonul „numai entuziasmul este viață" (Champolion) își află o strălucită confirmare. Bine gândite și așezate organizatoric, activitățile și acțiunile culturale și nu numai, tonusul personal, mobilizator și generos, solidaritatea, inițiativa și implicarea, permit identificarea seniorilor giurgiuveni în zona optimistă și frumoasă a vieții.

Cenaclul literar și gazeta *Armonii*, cu apariție bianuală din motive cunoscute și din care vă recomandăm câteva creații semnificative, constituie o mărturie elocventă a adevărului că niciodată nu este prea târziu spre a-ți exprima talentul, ideile, sentimentele sau trăirile despre lume și viață (Mihaela Păun, *Eminescu la Cenaclu*, nr. 3, 2011, p. 12; Ion Gaghii, *Dreptate, numai în ceruri*, nr. 4, 2011, p. 31, *Printre lacrimi mă rugam*, nr. 3, 2011, p. 27; M. Vulcan, *Am fost tineri*, nr. 4, 2011, p. 41; T. Radan, *Suflete zbuciumate*, nr. 4, 2012, p. 23).

Mersul târgului

Ștefan CRUDU

Târgul în ianuarie: stare de avarie. La început de an 2014 târgul a pornit anemic. Într-un anumit fel este normal. Cu porcul tăiat și cu rezerve în cămări (dar și cu banii cheltuiți de sărbători) oamenii nu prea mai pleacă de acasă nici măcar pentru mișcare sau să testeze pulsul pieței. Nici negustorii nu catadicsesc să bată drumul pentru câțiva clienți rătăciți și să cheltuie mai mult decât câștigă. Cei de carne nici pe atât, lumea-i sătulă. Poate doar pentru brânzeturi, lapte, fructe și cereale. Să așteptăm până la pensie că poate se va mai înviora.

26.01.2014 – *Cod alb de zăpadă și legume înghețate.*

Viscolul anunțat a început de ieri. Drumuri înzăpezite, circulație blocată. Incinta târgului plină de troiene. Doar lângă intrarea spre str. Republicii doi vânzători de cartofi și mere (ei oricum stau zi de zi în această locație). Zădărnicie și încrâncenare de prisos. Azi lumea cumpără de la Mega Image.

2.02.2014 – *Cinste lor, curajoșilor !*

Administrația târgului a făcut culoare prin troiene pentru primirea celor două tabere care animă în fiecare duminică arena unde se desfășoară spectacolul. Câțiva vânzători „înrăiți" au pătruns cu greu prin zăpadă și au lopătat să elibereze zona de acces (față și spate) a tarabelor consacrate sau închiriate pe lung timp. S-au ales cu muncă voluntară și cu aplauzele mele.

9.02.2014 – *Anemic după ceață densă.*

Încă este multă zăpadă pe lângă tarabe. O ceață lăptoasă a afectat circulația și din nou activitatea târgului. De data aceasta chiar a deranjat și pe cumpărători, care aveau nevoie de lactate, legume și fructe.

16.02.2014 – *În sfârșit, târgul s-a înzdrăvenit !*

Vremea s-a încălzit apreciabil (temperaturi primăvăratice, până la 12°C în zonă). A început și plata pensiilor și a crescut cererea. Toată lumea mulțumită, vânzătorii mai ales. Prețuri normale, acceptabile ! Multe cereale (33 lei/sac 3 duble, pentru orice sortiment). Anul trecut, pe vremea aceasta erau 45 lei/sac. Cartofi 1,5-2 lei/kg. Mere-super 3 lei/kg, restul de la 1,5-2 lei/kg. Cam toate legumele cu 2 lei/kg. Am găsit varză cu 0,5 lei/kg. Spanac cu 6 lei/kg (din solar).

23.02.2014 – *Intrarea în normalitate.*

Zi apropiată de normal. Toate sectoarele s-au animat. Au fost și câteva mașini cu cherestea. Totuși, carnea nu s-a prea vândut (poate duminica viitoare, de lăsatul secului). Și nici la sectorul lactate. Au apărut trufandalele. Vremea deosebit de călduroasă a favorizat dezvoltarea plantelor în solare. Prețuri cam piperate: salata mare 3 lei/buc, cea mai mică 2 lei/buc. Spanacul 6 lei/kg, foarte frumos. Legumele la prețuri de circa 2 lei/kg (morcovi, ceapă, cartofi). Cam aceeași marfă la toți vânzătorii. Uniformizare care spune ceva: aproape toți iau marfa din en-gros-uri. Și prețurile s-au cam aliniat. A crescut prețul la mere: cele mai frumoase cu 4 lei/kg (la sfârșit au scăzut la 3 lei/kg). Surpriză: cineva vindea răsad de salată la cuburi. În februarie este un record de „timpurietate". Să sperăm la o primăvară bună, cu abundență de zarzavaturi și cu prețuri mici.

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

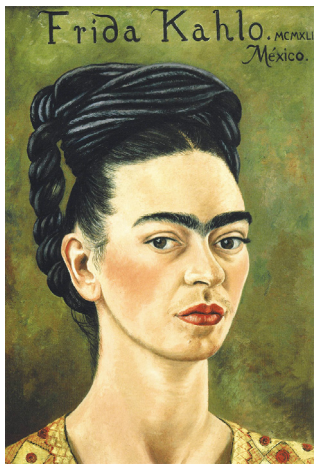
Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista "SUD": 0786 455702

Din durere s-a-ntrupat pictura

(urmare din pagina 11)

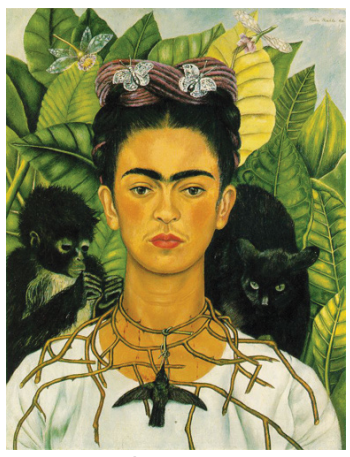
Florin COLONAȘ

numai câteva săptămâni este din nou internată și pusă într-un corset de ghips. Un chin fantastic pentru ființa umană: să fii imobilizat la pat într-o carapace albă. Pentru un om obișnuit să ducă o viață dinamică, „răstignirea" aceasta pe orizontală este un adevărat blestem. Ziua ca ziua – își ocupă timpul citind literatură, filozofie și istorie a artelor. Se interesează cu nesaț de opera unor mari artiști. Dar noaptea ? Noaptea, cu insomniile și cu ochii ațintiți în tavan, visează scenarii fantastice, cu personaje grotești și scene de groază, care o duc uneori la o stare de epuizare nervoasă. Din fericire, găsește resursele spirituale de a-și reveni și a depăși acele momente.

***Autoportret,* 1941**

Au fost destui artiști care au fost nevoiți să suporte supliciul corsetului. Aș aminti o mare pictoriță, Lucia Demetriade-Bălăcescu, care în lunga spitalizare a scris și a desenat chiar ilustrația unor volume și, de asemenea, pe scriitorul Max Blecher, care a lăsat literaturii române titluri de referință și care a scris o serie de poezii și a desenat în îndelunga perioadă a spitalizării. Ambii aveau tuberculoză a coloanei, iar tratamentul era același. A existat și o corespondență a pictoriței către mai tânărul confrate într-ale artei, epistole de un farmec deosebit, însoțite de vigniete și care aveau fără îndoială un efect superior medicamentelor timpului. Lăsând la o parte exemplul celebru al pictorului Henri de Toulouse-Lautrec, aș aminti alți doi artiști de-ai noștri, cu aceleași grave probleme ale coloanei: Florica Apostol (excelentă ilustratoare de carte pentru copii) și Gheorghe Bucătaru, pictor și profesor de mare dăruire.

Autoportret

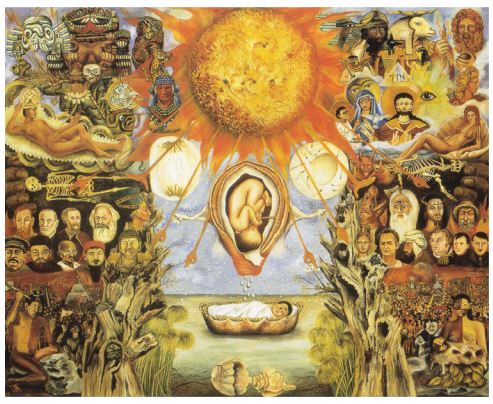
După experiența cumplită a corsetului, Frida este hotărâtă să se dedice artei, renunțând la studiile medicale. Va picta, iar autoportretul o va captiva pe de-a-ntregul. Viața, agitația din for o fac să-și recapete tonusul. Urmând exemplul altor tineri se înscrie în Partidul Comunist Mexican. În curând, îl va cunoaște pe marele artist, muralistul Diego Rivera, unul din cei trei mari maeștri mexicani, care au făcut din arta lor un manifest politic de o mare forță. Reuniți în trioul mexican, completează estetic prin creațiile lor de mari dimensiuni marile edificii ale capitalei mexicane sau din alte mari orașe. Orientarea evidentă spre stânga a muraliștilor mexicani, servește minunat cauza celor din partid. De altfel, comuniștii au avut ca material de propagandă arta monumentală (frescă, mozaic, ceramică) fie în interiorul clădirilor, fie în exterior, pe fațade (case de cultură, uzine, spitale). Aceasta artă și cântecele de masă au fost un material propagandistic cu rol major în efortul de a schimba conștiința omului de rând.

Autoportret

Într-o bună zi îl roagă pe marele muralist să-i vadă câteva lucrări, mergând chiar la șantierul unde lucra maestrul. Binevoitor, coboară de la înălțimea schelei și fermecat de silueta tinerei și sveltei femei, uită că are patruzeci de ani, că este o namilă de om și începe o idilă, care continuă cu o căsătorie cu mari bucurii și depresii, cu divorț și apoi un nou mariaj, cu aventuri de fiecare parte, dar și cu realizări importante artistice, de prim rang pentru amândoi.

Secera și ciocanul care-i cucerise în egală măsură, începe să nu mai fie același fermecat simbol, și după ce Diego părăsește partidul, Frida îl urmează. Este și jocul marilor scriitori de peste ocean – Cocteau, Sartre, Éluard. Este din ce în ce mai sigură că poate trăi îndependent, din propria-i artă. Își va alcătui o ținută vestimentară cu totul aparte, evident având ecou în opera sa. Merg împreună la San Francisco, care-i încântă, mai ales după experiența vizitei lui Diego în URSS, unde Stalin îi va tăia aripile creației, nefiind de acord cu un proiect al mexicanului. Se întorc în Mexic, apoi din nou în SUA, de data asta pentru o expoziție la de curândul inaugurat Museum of Modern Art (MOMA), unde Diego va expune creația sa de șevalet.

***Moise,* 1945**

Frida are marea dorință de a deveni mamă. Din păcate, dorința se transformă într-o mare suferință, amplificată pe plan psihic. Va pierde mai multe sarcini și cu toate eforturile nu va reuși nici în viitor.

În aceasta perioada americană, frida va picta un singur tablou, în 1933, „Rochia mea este atârnată acolo". Diego, după o serie de comenzi și mulți bani câștigați dar la fel de repede cheltuiți, va picta două panouri pentru Cartierul General al troțkiștilor. Peste putin timp, în viața Fridei va intra și Lev Troțki, aflat acum peste Atlantic, în Norvegia. Troțki a aderat la mișcarea bolșevică, prin 1917. După venirea la putere a acestora a devenit omul „forte" (Comisarul Poporului) în domeniul externelor, iar apoi trece la apărare, creînd „Armata roșie". După moartea lui Lenin, este dat afară din partid și apoi expulzat. Doctrina lui era „revoluția permanentă". *La Casa Azul* va fi pusă la dispoziția marelui revoluționar. Aici va fi un punct de întâlnire a multor intelectuali. Între Frida și Troțki se înfiripă o idilă care capătă amploare.

Frida Kahlo, *Cu speranța*

Pe de altă parte, Diego nu este deloc un sfânt. Are numeroase amante, pe care le și imortalizează în frescele sale. dar, viața continuă într-un ritm alert. Frida, cu toate suferințele ei mai are și alte relații amoroase, dar și alte suferințe fizice: o apendicită, dureri acerbe la picior și un nou avort. Dorința de a avea un copil este copleșitoare și de aceea nu se dă în lături, de la nimic, spre a-și realiza visul maternității.

Dacă facem un salt peste ocean, vom găsi în Europa acelor ani o femeie frumoasă, cultivată și extrem de talentată, ale cărei aventuri galante sunt celebre. Este vorba despre Tamara de Lempicka, superba rusoaică-polonează, ale cărei lucrări de pictură cuceresc publicul și care culmea... în amurgul vieții și al gloriei, se va stabili în Mexic, iar cenușa sa va fi aruncată pe binecunoscutul Popocatepetl.

***Spitalul Henry Ford,* 1932**

Forța de creație a Fridei este din ce în ce mai dramatică. Face în continuare autoportrete în a căror vigoare se regăsesc amprente ale reminiscenței durerii. Marele Breton, venit în Mexic cu prilejul unui turneu de conferințe, o cunoaște pe Frida și opera ei, se declară entuziasmat și exclamă: „Arta ei este asemenea unei panglici frumos înnodată împrejurul unei bombe". Breton se întâlnește în casa lor, unde va locui, cu Troțki și vor redacta împreună un manifest al unei arte revoluționare independente. Frida, capătă invitația din partea galeristului Levy de a avea o „personală" la New York. Cunoște personalități și de ce nu, glorie. Este curtată de galeriști. Se simte bine. Apoi face o vizită la Paris, un fel de răspuns al vizitei lui Breton în *La Casa Azul*. De fapt, schimbă un cartier general al troțkiștilor cu altul, de partea cealaltă a oceanului. Este complet decepționată de faptul că la sosirea ei tablourile nu erau scoase din vamă și la nervi spune lucruri grave la adresa acestui „Papă" al suprarealismului: „Idiotul de Breton, nu se străduise să le scoată". Până la urmă totul se va rezolva prin amabilitatea acelui etern factor coagulant al suprarealismului, Marcel Duchamp. În plus, locuința amfitrionului său nu prezenta pentru ea cele mai bune condiții igienice. dar ce contează toate acestea atunci când ai posibilitatea să cunoști personal zeii: Eluard, Kandinski, Picasso, Miro, sau creatoarea de modă Elsa Schiaparelli.

Rămâne credincioasă crezului său artistic. Realitatea este cea pe care o redă și nu visele.

Din nou dureri de coloană. Face diferite tratamente. În timpul acestor crize își va tăia părul și ce putea urma ? Un autoportret cu părul tăiat. Apar decepții din ce în ce mai dese. Compensarea: alcool și droguri... Dezintoxicare. Divorț de Diego cel adorat și adulat pentru arta sa. După o prima tentativă de asasinat, până la urmă Troțki este omorât de un tip pe care Frida l-a cunoscut. Este arestată la Paris, interogată, tracasată și scoasă până la urmă din cauză. Apoi, o nouă expoziție la Julien Lévy și nenumăratele insistențe ale lui Diego Rivera pentru reluarea mariajului și totul reîncepe, după un an de la divorț.

Deși, participă cu lucrări la marile expoziții, inclusiv la Expoziția Internațională a Suprarealismului, *First Papers of Surrealism* (New York, 1942), va critica evenimentul. „Pentru mine reprezintă o manifestare decadentă a artei burgheze. O deviere de la acea artă adevărată pe care poporul o așteaptă de la artist".

Filozofia de viață o va transmite și elevilor săi, de la școala de pictură, unde va funcționa câțiva ani și unde va fi colegă cu alți artiști importanți. Scoate elevii din mediul închis al atelierului, în exterior. Este o nouă formă de plain-air, în care rolul social este firul roșu al creației. Frida este în fond o veritabila militantă. Imboldul ei: „Să ieșim în stradă !", are și conotații sociale și politice deloc de neglijat.

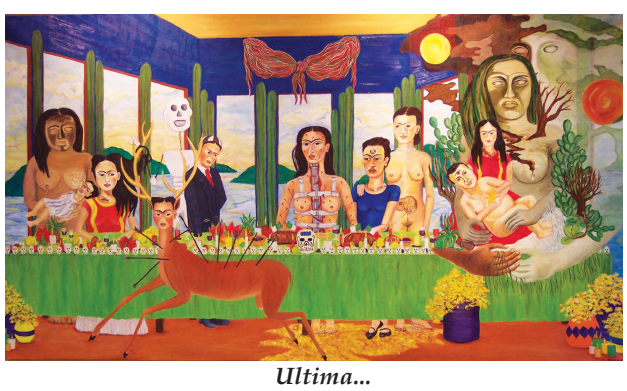
O nouă perioad ă de suferință a coloanei. Spital, chinul imobilizării la pat, din ce în ce mai accentuat. Un nou corset, după o nouă operație de grefoane aplicate vertebrelor. Analgezicele nu mai ajută. Este nevoie de morfină, iar asta va conduce la o dependență ulterioară. Haz de necaz, își va picta gipsul corsetului, dar își va face și un autoportret bust cu corset. Marcel Duchamp va expune un tors de manechin cu corset, care și la recenta expoziție de la Paris, „Suprarealism și obiect", are un rol important într-una dintre vitrine.

Boala nu o ține departe de viața politică. Va fi reprimită în partidul comunist (1948) și va milita, adunând iscălituri pentru Congresul de la Stockolm, împotriva experimentelor atomice din insulele arhipelagului Bikini.

În 1953, deschide o expoziție la Muzeul de Artă Contemporană din New Mexico, unde este adusă imobilizată, în patul cu rotile.

Înfocată militantă cum a fost întreaga viață, va participa la un miting comunist, alături de Diego. În scaunul rulant, va purta o pancartă cu un porumbel al păcii.

Acest simbol al purității și-a luat zborul și o dată cu el a plecat, la numai 47 de ani și Frida...

Ultima...

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Redactor șef: Vasile Grigore. **Senior editor:** Florentin Popescu
(tel.: 0246.270.633; 0720350555, revistasud@yahoo.com)
Colectiv de redacție: Ștefan Crudu (secretar de redacție), Constantin Bărbuță, Constanța Crudu, Marian Grigore, Dumitru Dumitrică, Corneliu State, Gabriel Dragnea, Ciprian Necșuțu, Gabriel Stegărescu
www.revistasud.ro

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, județul Giurgiu

ISSN 1224-7367
PREȚ 4 lei

Concepție grafică:
Raluca Tudor

RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com;
0720 773209

Tipar: Oscar Print

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea.
Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.